de profetische woorden van Montasser

ecologica: Michaël Bremans

pontonbrug over de Schelde

dwars

studentenblad Universiteit Antwerpen

nr. 90 | jaargang 14 | november 2014 | gratis | www.dwars.be

inhoud

dwars 90

cultuur

Winants en de Walen
De Primark blijft aan populariteit winnen. Maar is Luik alleen daarom het bezoeken waard? Thibault Winants ging eens kijken wat er nog meer in Luik te doen is.

08 **Winants en de Walen**
Luik

13 **dwarswoordpuzzel**

18 ***dwars* duikt onder in de haven**
centerfold

26 **achter de schermen van**
Charleroi-Kortrijk

onderwijs

de ecologica van Michaël Bremans
Michaël Bremans was CEO van Ecover, werd door Time Magazine 'Hero of the Enviroment' genoemd en is alumnivertegenwoordiger van UAntwerpen.

14 **microscoop op wetenschap**
de strijd tegen kanker

20 **de ecologica van Michaël Bremans**

34 **de dwarsligger**
Thomas Van Herbruggen

35 **mundi**

Antwerpen

bruggen bouwen tussen heden en verleden
Hoe een historische brug tussen twee verschillende tijden een andere blik op de stad biedt. Precies 100 jaar na datum ligt er opnieuw een pontonbrug.

24 **bruggen bouwen tussen heden en verleden**
pontonbrug

29 **Gate15 opent zijn poorten**
nieuwe hotspot voor studenten

32 **de Antwerpenaar**
Jempie Vermeulen

maatschappij

het profiel van een profeet
Montasser AlDe'emeh doet onderzoek naar de beweegredenen van Belgische moslims om als strijders naar het Midden-Oosten trekken.

03 **editoriaal**

04 **het profiel van een profeet**
Montasser AlDe'emeh

10 **mobiliteit: groen licht voor openbaar vervoer**

30 **nee! zelf doen!**
opiniestuk

40 **contraire**
satire

nu met verbeterde houdbaarheid

Er was eens een pak yoghurt op de markt, van het merk Renée Zellweger, dat de beste kwaliteit garandeerde. Maar die garantie was niet overtuigend genoeg, dus moest er een nieuwe vormgeving komen die een betere houdbaarheid beloofde. De nieuwe verpakking ziet er niet slecht uit, maar roept geen associatie met de vertrouwde kwaliteit meer op. In plaats van dat de kwaliteit meer gewaardeerd zou worden, krijgt de concurrentie nog meer aandacht.

Apple en Facebook bieden nog andere mogelijkheden om de houdbaarheid te verlengen. Vanaf januari 2015 zullen deze bedrijven hun werkneemsters tot 20.000 euro ondersteunen om hun eitjes te kunnen laten invriezen. Het motief voor het aanbieden van deze secundaire arbeidsvoorwaarden is om vrouwen meer kansen te geven. Aangezien vrouwen de grootste last van het gezinsleven moeten dragen, kunnen ze niet evenveel tijd in hun carrière investeren als hun mannelijke collega's.

Ethische vragen en risico's worden bij de vrouwelijke werknemers neergelegd. Nu kijken we met argusogen naar de VS om te zien hoeveel daar gebruik van gemaakt zal worden. Ik hoop dat we in Europa zo nuchter zijn dat het hoge percentage hoogopgeleide vrouwen andere oplossingen zoekt. Zowel overheden als werkgevers kunnen ervoor zorgen dat er andere oplossingen aangeboden worden.

In het managementteam van onze stad en onder de Antwerpse bedrijfsdirecteuren zitten veel vrouwen. Er lijkt in Antwerpen geen glazen plafond meer te zijn. Het aantal hoogopgeleide vrouwen dat blijvend ambitieus is, wordt steeds groter. Dat komt onder andere doordat zij afwijkende werktijden kunnen aanhouden om werk te combineren met het gezinsleven.

Voor sommige beroepen is het niet genoeg om de vruchtbaarheid te verlengen, maar moet ook de verpakking aantrekkelijker worden om in aanmerking te komen voor de beste opdrachten. Dat het zo werkt anno 2014, is op zich al een hele treurige ontwikkeling, maar minstens zo erg is het dat deze strijd alleen door vrouwen geleverd moet worden.

Judith Buysse,
Hoofdredacteur

PS: een niet nader te noemen mannelijke lay-outer wees me erop dat het in Photoshop mogelijk is het litteken op mijn voorhoofd weg te poetsen, ofwel kon ik een deel van mijn hoofd van de foto laten. Ik ben gezwicht voor de eerste optie.

colofon

dwars is het studentenblad van Universiteit Antwerpen, gemaakt voor en door haar studenten. *dwars* verschijnt maandelijks tijdens het academiejaar en wordt gratis verdeeld op UA-campussen Drie Eiken, Groenenborger, Middelheim en Stadscampus. Dit nummer werd afgesloten op 26/10/2014. Oplage: 2.500 exemplaren. V.U. Judith Buysse, Paardenmarkt 91, bus 1, B-2000 Antwerpen

Hoofdredacteur Judith Buysse **Adjunct-hoofdredacteur** Julie Colpaert

Redactie Anouk Buelens-Terryn, Carolina Rowicki, Ida Peters, Julie Colpaert, Kaj Temme, Ken Van Oproy, Lisa Habets, Maxene Willems, Maurits Chabot, Sammy Herremans, Stijn Demarbaix, Thibault Winants, Yannick De Meulder

Eindredactie Carmen Wijnands (hoofd), Carolina Rowicki, Ida Peters, Ken Van Oproy, Laurens Timmerhuis, Lisa Habets, Maxene Willems, Sammy Herremans, Stijn Demarbaix, Yannick De Meulder, Kaj Temme

Webredactie Brent Van Bladel, Elise Stynen, Helena Van Hoolst, Laurens Timmerhuis (hoofd), Sarah Menu, Ruben Bal, Seher Koca

Fotografie Anouk Buelens-Terryn (adjunct-hoofd), Julie Jeunen, Martijn Fraanje (hoofd), Maurits Chabot, Stijn Demarbaix, Thibault Winants

Illustratie Basia Dajnowicz, Carmen Wijnands (mundi), Kathy Vanhout, Nicolas de Keersmaeker

Vormgeving Hakan Çakaloz (hoofd), Lisa Habets, Martijn Fraanje

Social Media Ida Peters, Stijn Demarbaix

ICT Brent Van Bladel

Drukkerij Favorit

Met dank aan Bouworde Vlaanderen, MO magazine, Montasser AlDe'emeh

E-mail contact@dwars.be **Adverteren** adverteren@dwars.be **Website** www.dwars.be

Redactielokaal en correspondentieadres: dwars - studentenblad Universiteit Antwerpen, Paardenmarkt 91, bus 1, B-2000 Antwerpen

Vragen, opmerkingen en suggesties zijn van harte welkom, alsook lezersbrieven. Anonieme brieven komen echter niet in aanmerking. De redactie behoudt zich het recht om ingezonden stukken in te korten of niet te plaatsen.

het profiel van een profeet?

Montasser AlDe'emeh solliciteert

Tekst: Julie Colpaert ■ Illustratie: Nicolas de Keersmaeker

Montasser AlDe'emeh haalt vaak het nieuws als expert van het Syriëconflict, de internationale jihad en de radicalisering. Hiervoor heeft hij als Belgische Palestijn de perfecte achtergrond. Niet alleen behaalde hij aan de KU Leuven een masterdiploma in de Arabistiek en Islamkunde, ook volgde hij een master in de Wereldsgodsdiensten, Interreligieuze Dialoog en Religiestudies aan diezelfde universiteit. Bovendien studeerde hij Jewish History, Thought and Civilisation aan het Institut d'Etudes du Judaïsme van de ULB. Vandaag de dag doet hij als doctoraatsonderzoeker in de Politieke Wetenschappen een onderzoek naar de beweegredenen van Belgische moslims om als strijders naar het Midden-Oosten trekken. Afgelopen zomer bezocht hij Jordanië, Syrië en Gaza waar hij verschillende Syriëstrijders heeft geïnterviewd. Iets minder heroïsch spreekt *dwars* in het Centraal Station van Antwerpen met hem af. Over een warme kop koffie geeft hij zijn kijk op België, het Midden-Oosten en zijn geloof in het goede.

een warm Belgisch welkom

Mijn oudste herinnering aan België is een pak zand in mijn gezicht. Een warm onthaal kreeg ik niet als vluchteling, ondergebracht in Molenbeek bij een Marokkaans gezin. De eerste jaren waren vooral jaren van armoede en angst. De Staatsveiligheid viel 's nachts in ons huis binnen om onregelmatigheden te controleren. Al Qaeda bestond toen nog niet en ondermeer door de aanslagen in München was men Palestijnen gaan wantrouwen. Mijn vader en twee oudere broers waren *sans-papiers* en stonden dus constant gespannen, klaar om te vluchten. Dat is geen veilige situatie om een kind in op te voeden.

Ik word niet gezien/erkend als Belg. Dat gevoel heb ik. Ik ben allochtoon of Palestijn. Voor een groot deel van de bevolking zijn wij 'nieuwe' Belgen, tweederangsburgers. Of gastarbeiders die hier niet mochten blijven. Zo worden we veroordeeld om eeuwig 'gast' te blijven en dat in eigen land. Ik krijg heel veel doodsbedreigingen, maar daarom haat ik de mensen die mij bedreigen nog niet. Ik besef dat ze onwetend zijn en te weinig kennis hebben om te begrijpen waar ik voor sta, wat ik zeg. Veel mensen zitten in een boerengat en kennen weinig tot geen moslims persoonlijk. Ze komen enkel op een negatieve manier in aanraking met de islam: via oorlogsberichten, kleine criminaliteit, terreurdreigingen. Vervolgens horen ze hoe ik de Syriëstrijders als mensen wil voorstellen. Dat creëert afstand. Maar ook mijn eigen volk vindt het raar dat ik probeer om niemand te veroordelen en een neutrale positie probeer in te nemen. Op dat vlak ben ik een enkeling, alleen in mijn denkwereld. En dat is soms verdomd eenzaam.

Ik ben in Auschwitz geweest. Dat was een keerpunt voor mij. Toen ik Joodse Geschiedenis ben gaan studeren besefte ik dat hun geschiedenis, cru gezegd, al 2000 jaar klote is. Vanaf de kruisiging van Jezus werden de Joden overal gehaat, beschuldigd en vervolgd. Het trieste hoogtepunt volgde in WO II. Maar drie jaar later richtten ze de staat Israël op. Drie jaar later doen zij, op hun beurt, de Palestijnen onrecht aan. En dat vind ik fout. Onrecht is onrecht, hoe klein het ook is. Er is geen 'erger' onrecht, onrecht plegen omdat je onrecht is aangedaan, creëert een 'oog om oog, tand om tand'-situatie. Palestijnen hebben niet eens iets met de Holocaust te maken. Dan ben je echt niet beter dan diegene die jou leed heeft berokkend. Ik zag overal onrecht toen ik als jongere rond me heen keek: eerst voornamelijk in Gaza en Palestina. Later zoomde ik in op België, op mijn eigen omgeving. Waar een man zijn vrouw zomaar verrot sloeg. Veel kleinschaliger geweld. Maar toch: geweld. Toen besefte ik dat onrecht overal zit. Sindsdien wilde ik de processen van haat en geweld bestuderen, net om deze te kunnen bestrijden.

Eerlijk, ik wou dat heel mijn familie was uitgeroeid in 1948 en dat er niemand meer overbleef. Ik vind soms dat je beter iemand doodt dan hem in een onrechtvaardige situatie te laten zonder hem te helpen. Dat creëert zo'n onnoemelijk menselijk leed. Ik besef dat ik dan ook zelf niet had bestaan, ja. Maar ons lijden, onze schaamte, onze miserie, dat had dan ook niet meer bestaan. Ik ging deze zomer terug naar de vluchtelingenkampen in Jordanië, waar mijn familie helemaal aan de grond zit. Ze hebben niet eens zetels. Na 66 jaar. Maar na zo'n bezoek keer ik dan veilig en wel terug naar België dat me misschien niet hartelijk opnieuw in de armen sluit, maar me wel de kans heeft gegeven om te overleven en te studeren. Hierdoor zit ik evenwel met een extreem schuldgevoel. Mijn ouders konden vluchten.

Vluchten. Dat is een eigenschap van de profeten. Ik vind dat prachtig. Jezus is gevlucht, Abraham is gevlucht, Mozes is gevlucht, Mohammed is gevlucht. Diegenen die zeggen: "wij zijn het volk van Israël", dat zijn diegenen die het werkelijke volk van Israël onderdrukken. Dat zijn Palestijnen. Kijk naar mijn verschijning: ik ben een Semiet. Ik heb een joodse neus. In oorsprong zijn wij Joden, eerst bekeerd tot het christendom, vervolgens tot de islam. Wat betekent dat we eigenlijk allemaal verbonden zijn met elkaar. Dat is toch prachtig?

wie is er bang van de boze wolf?

Niet elke moslim vertegenwoordigt de islam. Dé perfecte moslim bestaat niet. Iedere moslim praktiseert zijn godsdienst op zijn manier en probeert te leven naar de waarden en normen die de Koran verkondigt. Maar iedere moslim buigt de regels naar zijn persoonlijke identiteit, het blijven in de eerste plaats toch ook mensen. En mensen, die maken fouten. Die persoonlijke identiteit wordt niet alleen gevormd door je geloof maar ook door de omgeving waar je in opgroeit, het sociaal contact dat je hebt, je plaats in de maatschappij. Daarom is het fout om een hele religie aan Al Qaeda of IS te koppelen. De

> **Ik werd door Al Qaeda eerst ontvoerd, geblinddoekt en vier uur vastgehouden omdat ze mij aanzagen voor een mol**

Rotterdamse burgemeester Ahmed Aboutaleb vindt dat moslims een standpunt tegen IS moeten innemen en zeggen: 'niet in mijn naam'. Dat vind ik echt niet kunnen. Zo duw je iemand in een hoek, zet je hem onder druk en dwing je hem vervolgens om verantwoording af te leggen. Ik vind het wel een goed idee dat imams hier een duidelijk standpunt over innemen: zij blijven tenslotte de geestelijke verantwoordelijken.

Mensen die moslims marginaliseren en gaan haten omwille van hun angst, zijn slachtoffer van hun eigen zwakheid. Angst kan je nooit met haat en geweld bestrijden. Ik heb als Palestijn alles verloren in mijn jeugd. Haat ik Joden? Nee toch. Wat heeft een Jood in Antwerpen met de genocide op mijn volk te maken. Iedereen is gemaakt door de omstandigheden in zijn leven. Ik probeer daar begrip voor te hebben. Dat begrip kwam uiteraard niet direct, daar heb ik een lang pad en verschillende studies voor moeten afleggen. Iedereen is namelijk slachtoffer van de omstandigheden waar hij of zij in leeft. Je moet steeds terugkeren naar de oorsprong van het conflict. Je kan moeilijk IS gaan bekritiseren zonder te kijken naar de voedingsbodem van het conflict en het onrecht dat daar heeft plaatsgevonden de afgelopen elf jaar. Is het niet normaal dat een Irakees die in Abou Ghraib gemarteld werd, zich daarna tegen zijn vijanden keert? Maar dat begrip heeft ook iets gevaarlijks: het is enkel en alleen de eerste stap in probleemoplossing. Anders geef je iedereen die onrecht heeft ondervonden, een reden om te haten. De eerste stap is daarom: je inleven in de ander en begrip hebben voor zijn moeilijk verleden. Daarna moet je in dialoog gaan in plaats van de haat te cultiveren. Dus ik probeer te begrijpen waarom jihadisten terreuraanslagen plegen, maar daar stopt het dan ook. Tot op het moment dat men iemand ombrengt. Want niemand mag onschuldigen doden en/of misdaden tegen de menselijkheid begaan.

Ook ik ben al het slachtoffer geworden van terreur, vergeet dat niet. Niet alleen door mijn verleden, maar ook door de standpunten die ik inneem (*door ernstige doodsbedreigingen heeft dhr. AlDe'emeh een week na dit interview zijn publiek profiel van Facebook en Twitter gehaald, nvdr.)*. Mijn reizen naar het Midden-Oosten zijn eveneens niet zonder gevaar. Zo werd ik door Al Qaeda eerst ontvoerd, geblinddoekt en vier uur vastgehouden omdat ze mij aanzagen voor een mol. Dan is het erg belangrijk om kalm te blijven. Ook in België vinden sommigen mij een wolf in schaapsvacht en word ik wantrouwend bekeken. Dat voelt soms erg ondankbaar aan. Waarom ik mij dan toch de moeite getroost om zulke reizen te ondernemen? Ik zoek in functie van mijn doctoraatsonderzoek een beleid uit voor de toekomst. Een pacifistisch beleid dat ons dichter bij elkaar brengt in plaats van elkaar weg te duwen.

een herder en zijn schapen

De toekomst ziet er voor het Westen niet rooskleurig uit. Elke allochtone jongere die vervreemdt van de maatschappij door problemen thuis of op school, gaat net meer houvast zoeken, bijvoorbeeld door zich te verdiepen in de islam. Doordat deze jongeren zich slecht in hun vel voelen en de indruk hebben nergens thuis te horen, raken ze geïsoleerd en gaan ze op zoek naar een alternatief. Reageren met een repressief beleid duwt hen, volgens mij, nog meer het pad van de radicalisering op. Het geeft hen nog méér het signaal dat 'het Westen hen niet moet'. Ik vond het dan ook een erg slecht idee om de Belgische F16's naar Irak te sturen. Met elke bom die je dropt, maak je IS sterker en onderschrijf je alleen maar het beeld dat het Midden-Oosten van ons schetst.

Antiradicaliseringsprogramma's hebben volgens mij gewoon geen nut. De moslimjongeren kennen de échte islam niet. Ze komen daar niet mee in aanraking. Ze krijgen enkel een *light*-variant gepredikt. Daarom zeg ik ook telkens opnieuw tegen de Belgische

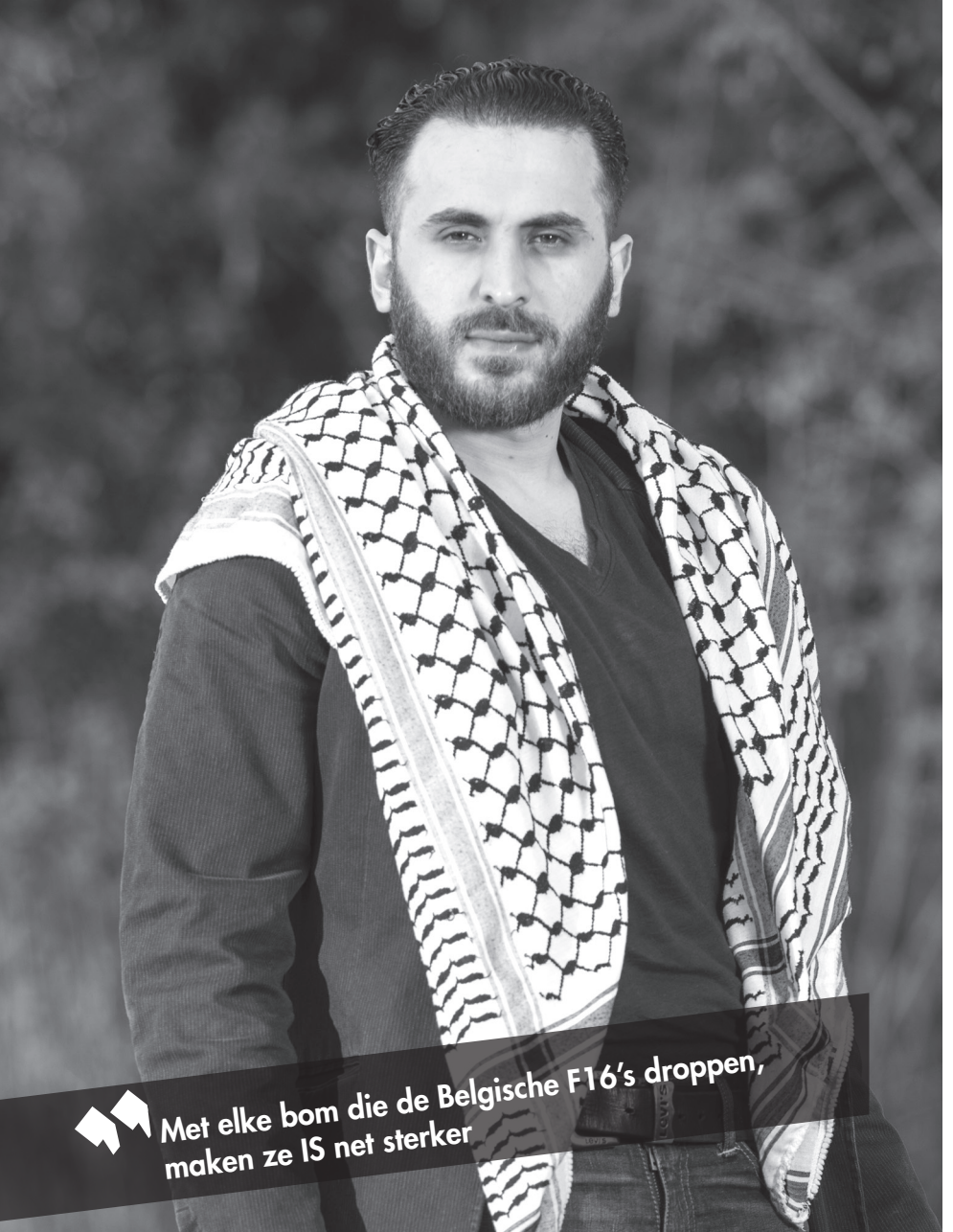

> Met elke bom die de Belgische F16's droppen, maken ze IS net sterker

staat: jullie zijn ezels. Geef geen miljoenen uit aan deze programma's, dat heeft geen nut als je niet op het terrein werkt. Zorg ervoor dat de jongeren kennis hebben, zorg dat er een religieuze tegenbeweging wordt gestart die zoekende moslimjongeren uitleg geeft. Op tv moet ik dat niet verkondigen, zij zijn vaak slechts geïnteresseerd in het conflict-aspect. Maar ook de imams schieten daarin schromelijk te kort. Het is niet erg om een mening te prediken, maar men moet ten allen tijde ruimdenkend blijven.

Allochtoon, autochtoon... we leven in één samenleving. En dat is vaak wat we vergeten: samen – leven. In plaats van naast elkaar te leven, moeten we leren mét elkaar te leven. De Koran zegt het zelf: "God heeft verscheidenheid geschapen." Verscheidenheid is goed. Waarom kunnen we daar dan niet mee omgaan? België heeft echt een communicatieprobleem: mensen zijn gesloten en houden afstand. Als je hier 's morgens goedendag zegt, trekken mensen grote ogen alsof je hen wil beroven ofzo. Terwijl in dialoog gaan met de ander volgens mij net dé oplossing is. Multiculturaliteit zou zo verrijkend kunnen zijn. We leven in een ongezonde maatschappij waar de ander altijd de schuld heeft: zijn het de moslims niet, dan zijn het de Walen. Dat is een ongezonde reactie.

Door mijn kennis zit ik met een verantwoordelijkheid. Soms ervaar ik dat echt wel als een last. Ik bereik zoveel jongeren. Als ik achteraf verneem dat er iets gebeurd is, voel ik toch altijd een steek van schuldgevoel, alsof ik meer had kunnen doen. Door nauwer met hen in contact te blijven. Weet je dat AlDe'emeh in het Arabisch 'steunpilaar' betekent? Wel, dat wil ik zijn. De profeten vormen hiervoor mijn bron van inspiratie. Ja, ik heb in dit interview vaak het geloof aangehaald. Maar kijk naar Syrië, Libanon, Israël, Jordanië, Palestina,... Alle gebieden waar vroeger de profeten aanwezig waren, zijn nu complete rampgebieden. Toch moet iedereen in de eerste plaats zijn eigen messias zijn. Je moet zelf de verandering zijn waarop je zit te wachten. Daarom wil ik eerst hier en dan elders mijn verantwoordelijkheid nemen, mijn kennis delen. Maar in de verre toekomst wil ik graag ergens *in den buiten* op een boerderij tot rust komen. Met een heleboel schapen, zoals het een échte herder betaamt *(lacht)*.

passie en vuur in

Tekst & Foto: Thibault Winants ■ Illustratie: Basia Dajnowicz

Le plat pays, qui est le mien. **Er zijn maar weinig Belgen die hun liefde voor het vaderland zo vurig en passioneel declameren als Jacques Brel. Hij was hard en cynisch voor 'zijn land' in zijn chansons, maar hij zalfde onmiddellijk. Brel was noch Vlaming, noch Waal, noch Brusselaar. Neen, Brel was vooreerst Belg. Trots op elke verborgen uithoek van zijn land. Wallonië, het onbekende vraagstuk voor menig Vlaming. En dan is daar Luik.**

Wie Luik zegt, denkt vooreerst aan drie dingen: Standard de Liège, Luikse balletjes en Primark. De laatste twee kunnen al op wat meer bijval rekenen dan de eerste. Af en toe valt er ook wel eens Guillemins: het Calatraviaans eindstation van de stad. De uitverkoren weinigen zeggen Georges Simenon.

Liège-Palais

'La Cité Ardente' of 'De Vurige Stede'. Een romantische bijnaam die de stad verwierf in 1905, opgetekend door Henri de Carton Wiart, en zinspeelt op het Liègeoise verzet tegen Karel de Stoute. Die vurigheid vind je overal terug in de stad aan de Maas. Op Sclessin, waar de heethoofdige fans van de Rouches voetbal ademen en leven. Want Sclessin is de hel op aarde voor voetbal. In Centre Carré, waar Rue du Pot d'Or de slagader vormt die naar talloze bruine kroegen en clubs leidt. Want Le Carré is de hel op aarde voor zij die nuchter willen blijven. Of op Place Saint-Lambert, vlakbij Liège-Palais, waar op 13 december 2011 een bom ter ontploffing werd gebracht die zes mensenlevens met zich meenam. De hel op aarde.

Vijf minuten verwijderd van het station strekt zich die Place Saint-Lambert voor me uit. Aan de ene kant geflankeerd door het immense commerciële centrum Les Galleries Saint-Lambert, aan de andere kant door het Paleis van de Prins-bisschoppen, waarvan de barokke gevel statig uitkijkt over het plein. Nog geen twee minuten later sta ik voor l'Opéra Royal de Liège-Wallonie. Een kleine colonne auto's gedrapeerd in rood-witte plunjes passeert. Standard de Liège speelt vandaag tegen Zulte-Waregem. "Allez Standard allez," schreeuwen ze uit. Sclessin zal wederom kolken.

Enkele minuten verder schittert in het bronskleurig op de grond 'Le Carré': het oudste stadsgedeelte van Luik, bekend om zijn handelstraten en het bruisende dag- en nachtleven. Maar bovenal berucht om een zesstratennetwerk volgestouwd met cafés, clubs en restaurants. 365 dagen per jaar en 24 op 24 vloeien hier rijkelijk alcohol, vuistslagen, studentenliederen en muziek. Le Mad Murphy, l'Escalier, Les Trois Rivières, Le Déluge, l'Orange Givrée; elk huis is een oord des verderfs en de meesten hebben nog wat verderfelijks voor de entree liggen. Wodka-orange, meen ik uit het Pollockesque kunstwerk op de grond op te maken.

Luik

De gotische toren van de Cathédrale Saint-Paul is net zichtbaar boven de daken van Het Vierkant. God ziet alles in Le Carré.

Outremeuse

Rue de la Cathédrale geeft uit op Rue Léopold. Rue Léopold geeft uit op Rue Georges Simenon. Simenon, geboren in het gebouw met nummer 24 op de tweede verdieping, is de geestesvader van inspecteur Jules Maigret. De *hard-boiled* en continentale tegenhanger van Sherlock Holmes – geen Watson, wel Torrence – figureert in meer dan 75 verhalen en lost moordzaak na moordzaak op in Parijs. Een Place du Commissaire Maigret kan dan ook niet ontbreken. Kapsalon Georges en Boutique Joséphine bevinden zich onder Simenons kamer. Een tweede colonne auto's passeert. "*Vive le Standard!*"

Net zoals uw geliefde stad Antwerpen, wordt ook Luik doormidden gekliefd door water. De Maas meandert doorheen het Luiks gewest. Wat Linkeroever is voor Antwerpen, is Outremeuse voor Luik. Alleen is die laatste mooier, gezelliger en 'rechteroeverser'. Volkser ook. Mannen en vrouwen met een pijp in de mond drinken hun *péket* in donkere kroegen. Hier en daar vang je het Luiks dialect op. Een bastaard van Frans, Italiaans en Nederlands, amper verstaanbaar. Zeg niet Luik, zeg Lîdje. Rare mensen, die Walen.

La Citadelle

Het is nabij valavond. De winkels sluiten langzaamaan hun deuren en de café's beginnen druppelsgewijs vol te lopen. Place Saint-Lambert is nog steeds enorm druk. Les Galleries spuwen de talloze shoppers naar buiten. Er hangt al kerstversiering in sommige winkels. En dan plots een plakkaat met de altijd imponerende woorden 'La Citadelle'.

In één klap word je tien jaar jonger en hoop je ergens een drakenhelm, maliënkolder en zwaard te vinden om daar de troepen van Karel de Stoute mee van de barricades te houden. *Équipez les barricades!* Op een heuvel achter het Palais Princes-Éveques overschaduwen eiken, middeleeuwse huisjes en groen de kleine straatjes die zich verstopt hebben in de stad. *Pour le Roi et la Patrie!* Musée de la Vie Wallonne – stuur je aangebrande Walengrap door naar contact@dwars.be – is een sierlijk maar onbeduidend huisje aan de voet van de citadel. *Sur ma marque!*

De kinderlijke moed en fantasie die ik had bijeengeschraapt zakken me in de bepantserde schoenen. *Réculez!* Voor mij strekt zich een leger beton uit. Meer dan driehonderd eenheden die pure wanhoop en verwondering richting je hart sturen. Montagne de Bueren richt zich voor mijn ogen op. Een muur van treden die La Citadelle verbindt met het centrum van de stad. Gebouwd ter ere van de zeshonderd gevallen kameraden tijdens de Slag om Luik in 1468, noemt men deze berg in de volksmond *les 600 escaliers*. Hellingsgraad trappen: 28 procent.

75. Een jongeman langs me wandelt zijn huis binnen met een boodschappentas. "*Je fais les escaliers de Bueren presque chaque jour.*" 145. De vermoeidheid slaat een beetje toe. Het tempo zakt wat weg. 223. "*Fils de pute,*" zeg ik onder mijn hevig hijgen door. 224. Even stoppen. Het uitzicht is al buitenaards mooi. Alsof zich een pijl recht doorheen het hart van De Vurige Stede wil boren. 302. "Allez Standard allez!" 374. De top is bereikt maar de beklimming langs de citadel is nog niet voorbij. *Fuck you*, Rocky.

Ik zet me neer op een van de bankjes op Montagne de Bueren. Het is hier stil. IJzingwekkend stil. De bomen die over de trappenstraat hangen deinen mee met de wind. Het is misschien wel het mooiste plekje van De Vurige Stede.

Bijna vergeten. Luik heeft een Primark. Ga niet enkel daarvoor naar Wallonië.

groen licht voor het openbaar vervoer

Tekst: Ken Van Oproy ■ Illustratie: Nicolas de Keersmaeker

Overvolle bussen en trams, eeuwig wachtend aan de halte, vijf, tien, twintig minuten vertraging, is dat de toekomst voor de ov-reiziger? De kersverse regering(en) wil(len) besparen op het openbaar vervoer. De één vindt dit schandalig en komt op straat om te protesteren, de ander zegt "het is crisis, iedereen moet besparen" en wacht tot die dappere nieuwe economische groei aan de horizonten zal verschijnen. Maar is besparen enkel een kwestie van de geldkraan meer of minder opendraaien? Zijn 'efficiëntiewinsten' lege woorden of kan men wel geld besparen door het openbaar vervoer beter te laten werken? *dwars* nam de zaak onder de loep en sprak met mobiliteitsexpert Herman Welter, die het openbaar vervoer als journalist al sinds 1964 volgt.

de cijfers

De Lijn moet van de Vlaamse Regering vanaf volgend jaar 30 tot 35 miljoen besparen, 3 procent van haar totale budget. Via tussenstappen zal dat oplopen tot een totaal van 61 miljoen of 6 procent tegen 2019. 6 procent, dat valt toch mee? Het probleem is dat de kostendekkingsgraad van De Lijn maar 15 procent bedraagt. Dat betekent dat men bij het behouden van dezelfde dienstverlening een derde méér inkomsten zou moeten zoeken. Zoiets zou echter grote prijsstijgingen impliceren en daarom is het waarschijnlijk dat er ook opnieuw aan de dienstverlening gerommeld zal worden.

gratispolitiek

Een van de mogelijkheden om het gat van 61 miljoen te vullen is een forse tariefverhoging. "Als je gewoon vergelijkt met het buitenland, dan zijn wij spotgoedkoop," zegt Herman Welter. De prijs van een standaard-

abonnement in Vlaanderen bedraagt 250 euro, terwijl je in Brussel voor een jaar 500 euro neertelt. Ook kent De Lijn op enkele uitzonderingen na geen tarieven voor lange afstanden en kun je met een abonnement van Limburg tot aan de kust rijden. Vaak spreekt men over het afschaffen van de 'gratispolitiek', maar er is maar één categorie reizigers die gratis rijdt en dat zijn 65+'ers. "Wallonië en Brussel zijn ervan teruggekomen en nu wordt er gezegd dat het asociaal is als je 65+'ers niet meer gratis laat rijden. Kijk, als je 50 of 80 euro per jaar vraagt, dan moet je dat delen door 365 en dan kom je op eurocenten uit." *(voor het ter perse gaan van dit artikel werd bekend dat 65+'ers waarschijnlijk 180 zullen moeten betalen, nvdr.)*

basismobiliteit of -bereikbaarheid?

"Kijk naar de ruimtelijke wanorde in dit land. Je moet mensen die ver van een dorp of stad gaan wonen niet gaan belonen. Je kan niet iedereen bedienen en de belbus kost enorm veel geld. Willen we de mensen die ver van buslijnen wonen mobiliteit bieden dan kun je nog altijd taxibedrijven of vrijwilligers inschakelen zoals in Nederland en Duitsland, dat zou veel goedkoper zijn. Niet dat zij die taxi dan volledig zullen moeten betalen, maar het zal nog altijd veel goedkoper zijn dan een belbus te laten rijden. Daar zou je al op kunnen bezuinigen zonder dat je mensen in de kou zet. Onze ruimtelijke wanorde maakt het, in tegenstelling tot in Nederland, moeilijk om efficiënt openbaar vervoer te organiseren. Lintbebouwing werkt autobezit in de hand en de gewone lijnbus kan die gebieden niet bedienen."

entiteiten of vervoersregio's?

De Lijn heeft haar hoofdkantoor in Mechelen, maar is onderverdeeld in vijf entiteiten die overeenkomen met de provincies. De entiteiten zijn verantwoordelijk voor het dagelijkse management van bussen en trams, terwijl in Mechelen de gemeenschappelijke beslissingen over tarieven, reclame, infrastructuurprojecten en dergelijke worden genomen.

"Er wordt nog teveel vanuit Mechelen beslist, vind ik. Er zijn entiteiten, maar die komen niet overeen met de huidige vervoersstromen. Toen De Lijn in 1991 werd opgericht heeft men gewoon de structuur van de Buurtspoorwegen overgenomen, maar die was op dat moment al helemaal voorbijgestreefd. Toen hadden ze al vervoersregio's moeten oprichten, regio's waarbinnen de vervoersstromen naar een bepaalde stad gaan en die zo een coherent vervoerssysteem vormen. Kijk nu bijvoorbeeld naar Antwerpen. Aan de andere kant van de Schelde ligt de entiteit Oost-Vlaanderen met hoofdkantoor in Gent, terwijl het hele Waasland op Antwerpen is gericht. Als er op Linkeroever agressie of vertraging is op een bus uit het Waasland, moet de chauffeur eerst naar Gent bellen en van Gent bellen ze dan naar Antwerpen. Het zou veel logischer zijn als heel het Waasland bij de entiteit Antwerpen zou horen. Maar als je dat wil invoeren krijg je weer te maken met rivaliteiten tussen de entiteiten, terwijl het openbaar vervoer één geheel zou moeten zijn. In feite kun je dus meer efficiëntie halen door de vervoersregio's te baseren op de vervoersstromen. De provincies komen niet meer overeen met die vervoersstromen. Dat geldt evengoed voor Brussel. De grens van het gewest is geen transportgrens. Als we in een ander land zouden wonen en we dezelfde taal zouden spreken, dan zou de Brusselse metro al lang de gewestgrens overgestoken zijn."

doorstroming

"De belangrijkste besparing die de overheid kan maken is zorgen dat de bus en de tram beter doorstromen zodat die een optimale service kunnen bieden," zegt Welter. Een voorbeeld van betere doorstroming is een groene golf, waarbij de tram of bus groen licht krijgt als hij aan het kruispunt komt en zo niet hoeft te wachten. Dat betekent dat hij niet moet afremmen waardoor hij minder energie verbruikt en minder slijtage

heeft. Als de tram niet meer hoeft te wachten voor het rode licht, rijdt hij ook sneller, wat een aantrekkelijker openbaar vervoer oplevert. “Voor de bus geldt dat iets minder dan voor de tram omdat die vaak gewrongen zit in het autoverkeer, een tram heeft vaker een eigen bedding.”

Een snellere tram of bus levert ook een besparing op. Als de tram sneller zijn ronde doet, kan hij sneller aan een nieuwe beginnen en hoeven er minder trams op een lijn te rijden. En minder trams laten rijden is een grote besparing, want de grootste uitgave van een openbaar vervoersbedrijf zijn de personeelskosten voor onder meer tram- en busbestuurders. Een sneller openbaar vervoer betekent dus een rechtstreekse besparing op de exploitatie-uitgaven. Daarnaast zorgt een groene golf ook voor een regelmatiger openbaar vervoer, wat weer de aantrekkelijkheid verbetert en meer reizigers aantrekt.
Maar als het zo simpel is om te besparen, waarom heeft men die doorstroming dan nog altijd niet aangepakt? Dat heeft te maken met een andere overheidsfactor. Het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) dat onder dezelfde minister ressorteert, is verantwoordelijk voor aanleg en onderhoud van de gewestwegen. “Wat Vlaanderen zelf doet, doet het niet beter maar doet het zelfs slechter. Op vele punten lopen we achter tegenover Zwitserland, Frankrijk, Nederland of Duitsland. Kijk in Frankrijk maar eens naar de nieuwe tramsteden. De komst van de tram gaat gepaard met een herinrichting van straten, met het opnieuw leefbaar maken van de stad, met het terugdringen van de auto. Daar stroomt de tram door. Doorstromen betekent niet dat je met hoge snelheid moet gaan, enkel dat je niet aan elk licht moet stilstaan en zo veel tijd verliest. Het AWV is pro-auto, en het enige dat zij bereid zijn te doen, is rommelen in de marge. In 2015 wordt in Antwerpen een aantal kruispunten aangepakt. De tram zou daar sneller groen krijgen, maar dat is niet hetzelfde als een groene golf. Je moet de tram van begin tot einde kunnen laten doorstromen. Met zulke kleine maatregelen kan je geen trams op een lijn uitsparen en dus geen besparing realiseren.”

"Bij De Lijn kan natuurlijk nog op andere punten bespaard worden, maar de belangrijkste besparing, de doorstroming, daar begint alles mee en daar doet men niet aan. Het AWV, dat een overheidsadministratie is, stelt een ander overheidsbedrijf als De Lijn niet in staat om efficiënt te werken, dat begrijpt toch niemand?"

investeringen

Voorlopig zal er niet worden bespaard op de investeringen in openbaar vervoer, zoals de uitbouw van de traminfrastructuur in de steden om verbindingen die over hun capaciteit zijn te ontlasten. Dat kan ook amper, want zulke investeringen zijn broodnodig om in de steden de al overbelaste busverbindingen te verbeteren. Ook qua materieel zal er geïnvesteerd moeten worden, want de oude PCC-trams uit de jaren zestig van de vorige eeuw die nog in Antwerpen en Gent rijden zouden vervangen moeten worden door moderne lagevloertrams. Bij die trams is het veel gemakkelijker om in en uit te stappen, zodat er minder oponthoud is aan de halte en de tram weer sneller vooruit gaat. Daarnaast hebben lagevloertrams ook voorzieningen voor rolstoelgebruikers en kinderwagens.

keuzes

Besparen betekent dus niet zomaar een slechtere dienstverlening. “Er zal bespaard worden op personeelsuitgaven, een aantal mensen zal niet vervangen worden, men zal proberen via tarieven wat meer inkomsten te krijgen, maar wat echt het verschil zal maken is doorstroming,” aldus Welter. Het is dus aan de nieuwe regering om geen arbitrair getal op de besparingen te plakken, maar om met een verbetering van de doorstroming tegelijkertijd kosten te besparen en een beter openbaar vervoer aan te bieden. Zo’n politiek betekent echter dat men een duidelijke keuze moet maken voor het openbaar vervoer op plaatsen waar het gehinderd wordt door de auto. Zal de nieuwe Vlaamse Regering openstaan voor de suggestie dat openbaar vervoer niet alleen een economisch vraagstuk is maar een dienstverlening aan de samenleving en een hefboom om onze mobiliteit leefbaar te houden?

dwarswoordpuzzel

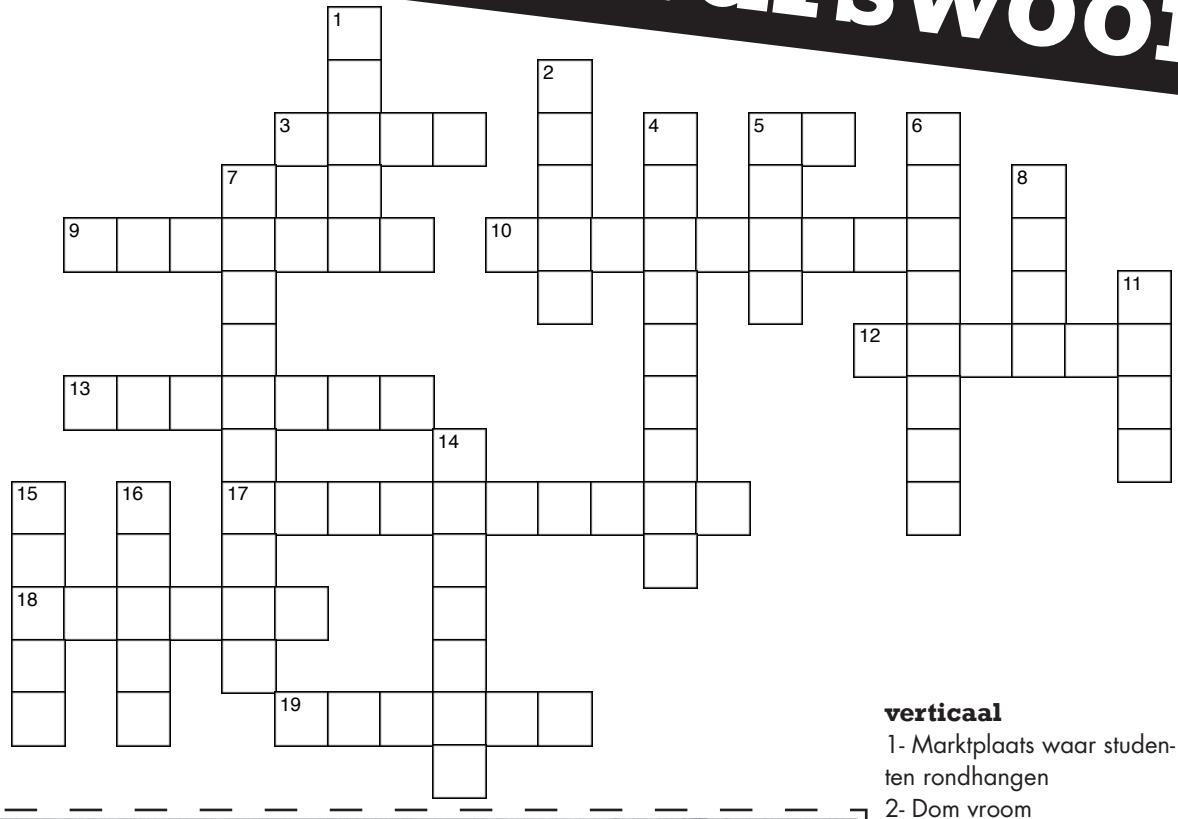

los de puzzel op,
deel de oplossing met een foto
op facebook.com/dwars
de eerste winnaar krijgt

CULTUURCHEQUE

verticaal

1- Marktplaats waar studenten rondhangen
2- Dom vroom
4- Zijn hart luchten
5- Deel van een geweer
6- Antwerpse studentenradio
7- Schrijfster van *Pride and Prejudice*
8- Vulkaan op Sicilië
11- Favoriet bij Jean-Pierre
14- Te overwinnen weerstand
15- Aardappelrooier
16- Geldstraf

horizontaal

3- Studentenontgroening
5- Bazige vrouw
9-Uitvinder van ondoordringbare metalen kooi
10- Radiozender met heimwee
12- Bijbelse profeet
13- Componist van 'herfst'
17- Sterrenbeeld dat in de maand november verjaart
18- Russische leider
19- Antwerpse schilder

microscoop op wetenschap

Tekst: Anouk Buelens-Terryn
Illustratie: Basia Dajnowicz

ons immuunsysteem in de strijd tegen kanker

40 procent van de bevolking krijgt kanker en sinds dit jaar staat deze ziekte zelfs genoteerd als de belangrijkste doodsoorzaak bij mannen in Europa. Reden genoeg om te blijven zoeken naar nieuwe methodes om deze kwaadaardige cellen te bestrijden. De Tumorimmunologiegroep van het Laboratorium voor Experimentele Hematologie aan de Universiteit Antwerpen is laatst met een innovatief vaccin op de proppen gekomen dat ons eigen immuunsysteem laat vechten tegen de ontspoorde cellen. Doctoraatsstudente Heleen Van Acker zet dit vaccin verder op de kaart.

ons immuunsysteem: een strategisch spel

Om nogal voor de hand liggende redenen heeft ons lichaam nood aan een immuunsysteem. Dit systeem moet echter aansterken: een pasgeboren kindje heeft geen even hoge weerstand als wij volwassenen al hebben opgebouwd. Daarom moet er een onderscheid gemaakt worden tussen het 'aangeboren' en het 'verworven' immuunsysteem. Onze aangeboren verdediging bevat onder andere de *natural killer* cel, die élk vreemd deeltje aanvalt en uitschakelt. Het maakt haar niet uit wie zij vernietigd heeft, ze is niet-specifiek in haar handelen. Over het algemeen kan dit haantje-de-voorste wel specifieke hulp gebruiken. Hierbij is de dendritische cel (DC) van groot belang. De dendritische cel behoort tot de aangeboren verdediging en heeft als belangrijkste speler een dubbele functie: schildwacht en spelverdeler.

Als schildwacht zoekt deze cel ons lichaam af tot ze een verdacht deeltje heeft gevonden, welke ze dan opneemt en presenteert aan zoveel mogelijk andere cellen. Op deze manier laat ze haar collega's van de verworven verdediging weten op welk deeltje er jacht gemaakt moet worden. Elk deeltje van deze verworven verdediging* zal hier op zijn eigen specifieke manier naar handelen. De T-lymfocyten zorgen voor een uitbreiding van de troepen door zich enorm te delen. Daarbovenop sturen ze ook nog eens een overvloed aan telegrammen naar andere cellen, die misschien niet de boodschap rechtstreeks van de dendritische cel hebben verkregen. Deze telegrammen heten interleukines (IL) en zorgen dat heel het lichaam zich kan voorbereiden op de aanval. Interleukines die T-lymfocyten bereiken, zorgen voor een nog grotere opmars van troepen. Sommige T-lymfocyten differentiëren zich tot cytotoxische cellen, die gaatjes kunnen prikken in de

ongewenste cellen, zodat deze leeglopen en zo uitgeschakeld worden. B-lymfocyten die een telegram ontvangen delen zich en differentiëren tot plasmacellen. Plasmacellen kunnen op hun beurt de vreemde deeltjes labelen, zodat de opruimers of fagocyten het doel kunnen neerhalen.

De B- en T-lymfocyten zijn, zoals vermeld, cellen van de verworven verdediging en zijn specifiek voor elk vijandig deeltje. We hebben van elke specifieke lymfocyt geen enorme reserves in ons bloed rondstromen, vandaar de grote nood voor een snelle deling wanneer een lymfocyt een ongewenste deeltje waarneemt. Op deze manier zorgt je lichaam voor specifiek opgeleide troepen, die heel gericht de vijand kunnen verslaan. Kortom, de dendritische cel is het schakelstuk tussen de aangeboren en de verworven verdediging en is dus van essentieel belang. Zonder de dendritische cel kunnen de cytotoxische T-cellen en de plasmacellen nooit de doodssteek toedienen. *Game over*.

kankercellen: sluwe vermommers

Ons immuunsysteem elimineert dus dagelijks indringers door een uitstekende samenwerking van allerlei soorten cellen. Er zitten echter een paar gaten in het net waar kankercellen aardig gebruik van weten te maken. Kankercellen zijn uitgebroken lichaamseigen cellen en weten zich vaak op zo'n manier te vermommen dat de schildwacht hen over het hoofd ziet. En zolang niemand op hen let, kunnen ze gezellig verder woekeren. Hier zag de Tumorimmunologiegroep van het Laboratorium voor Experimentele Hematologie nieuwe mogelijkheden om de strijd tegen kanker aan te gaan. Wat als we de dendritische cellen vertellen hoe de tumorcellen zich vermommen? Wat als we kunnen waarmaken dat ons eigen immuunsysteem tóch de kankercellen kan elimineren?

het laboratorium: het leercentrum voor dendritische cellen

Voordat de dendritische cellen verder opgeleid kunnen worden, moeten ze eerst verzameld worden in het labo. Een kleine tegenslag is dat ze niet ineens allemaal uit het bloed gehaald kunnen worden, omdat er te weinig circuleren in ons lichaam. Dat probleem is gelukkig snel van de baan: het zijn de 'voorlopers' van de dendritische cellen die verzameld worden met behulp van leukaferese**. Wanneer er genoeg voorlopercellen of monocyten verzameld zijn, kunnen deze in het labo verder rijpen tot dendritische cellen. Tijdens dit rijpingsproces maken ze kennis met specifieke interleukines (IL-4 of IL-15) en met WT1-antigen. Dat is een deeltje dat door het lichaam als vreemd mag worden aanschouwd en dat door vele kankers tot expressie wordt gebracht. Hierdoor sporen de mature dendritische cellen de mogelijke kankercellen heel gericht op in het lichaam. Deze opgeleide cellen kunnen nu op regelmatige tijdstippen terug ingespoten worden en zo als verrassingsaanval ingezet worden.

klinische trials: weg met de chemo- en radiotherapie?

Bij het eerste dendritische celvaccin werd interleukine 4 bijgevoegd. De klinische trial*** rond dit IL-4 DC-vaccin bevindt zich al in fase twee. Voorlopig wordt het in Antwerpen vooral toegepast op leukemiepatiënten die hun laatste chemokuur ondergaan hebben. Het vaccin dient momenteel enkel om de kans op herval te verkleinen. Na een chemokuur zitten er immers vaak nog een aantal tumorcellen verstopt in het beenmerg die wachten op het juiste moment om terug toe te slaan. Toch wordt er slechts 14 procent van de patiënten effectief genezen verklaard na een interleukine-4 DC vaccinatiekuur. Ruimte voor verbetering dus. En dat is net waar Heleen Van Acker het laatste jaar mee bezig is geweest. Zij werkt verder op een protocol van Dr. Sébastien Anguille die interleukine 4 door interleukine 15 verving en zo het protocol optimaliseerde. Preklinische studies geven hoopvolle resultaten. De 'interleukine-15 DC' blijkt zelf tumordodende eigenschappen te bezitten en staat zo dus de *natural killer* cellen, de cytotoxische T-lymfocyten en B-lymfocyten bij. Bovendien blijkt de nieuwe generatie dendritische cellen over een krachtiger vermogen te beschikken om de T-cellen te stimuleren. Het is ook al duidelijk dat IL-15 DC de lichaamseigen cellen niet vernietigt, waardoor er een veilige immuuntherapie gegarandeerd wordt. Het nieuwe vaccin scoort ook op tijd en ruimte. Het persoonlijke IL-15 DC is al drie dagen na de leukaferese klaar om ingespoten te worden, terwijl het IL-4 DC vaccin hier een week over deed.

De Tumorimmunologiegroep van het Laboratorium voor Experimentele Hematologie. Doctoraatsstudent Heleen Van Acker staat uiterst rechts.

wat brengt de toekomst?

Met de hoopvolle resultaten van de klinische trial van het IL-4 DC vaccin en de preklinische studie van het IL-15 DC vaccin, komt er misschien wel een extra vaste waarde bij in de strijd tegen kanker. Het onderzoek van Heleen Van Acker stopt echter niet na het IL-15 DC vaccin. Gedreven als ze is, is ze ondertussen ook de onwetendheid rond γδ-T-cellen aan het proberen op te klaren. Deze speciale T-cellen hebben ook een groot potentieel om ook kankercellen te doden. Wanneer hierover meer geweten is, kunnen deze ook worden ingezet in de strijd. De beste resultaten zullen immers pas bereikt worden wanneer we alle celcontacten kunnen optimaliseren. En dat lukt enkel als we van alle cellen voldoende weten. Wij hebben er alvast hoop op.

* Lymfocyten zijn een soort van witte bloedcellen die de belangrijkste componenten vormen van onze specifieke verdediging. T-lymfocyten zorgen voor de cellulaire afweer (afweer op basis van cellen), de B-lymfocyten zorgen voor de humorale afweerreactie (op basis van vloeistoffen).

** Bij een leukaferese wordt er bloed genomen van een patiënt. Uit dit staal haalt men de witte bloedcellen, hier specifiek de monocyten. Daarna geeft men het overschot terug aan de patiënt.

*** Een klinische trial is een wetenschappelijke studie om vast te stellen of een nieuwe behandeling wel degelijk werkt. In de eerste fase van de studie wordt de behandeling getest op een kleine deelnemersgroep en wordt er vooral gekeken of er eventuele bijwerkingen optreden. In de tweede fase beschikt men over een grotere groep. Hier wordt er vooral geconcentreerd op de grootte van dosissen en dergelijke. De laatste fase richt zich op verschillende deelnemersgroepen in verschillende ziekenhuizen. Treden er hier geen problemen op, dan kan de behandeling op de markt gebracht worden.

STUDENTENABONNEMENT OP MO*MAGAZINE VOOR SLECHTS €16

MO* brengt mondiale verhalen, analyses en tendensen. MO* legt mechanismen, pijnpunten en belangen bloot in zowel de politieke, economische als maatschappelijke domeinen. MO* verklaart gebeurtenissen, nodigt uit tot reflectie en debat, houdt afstand van 'het nieuws' en kiest zijn onderwerpen op basis van inhoudelijke urgentie, niet op basis van wat elders (al) geschreven of bediscussieerd wordt.

Uit de stroom van gebeurtenissen distilleert MO* de grote veranderingen en evoluties. MO* heeft in een wereld die worstelt met diverse crisissen (economie, ecologie, democratie, demografie …) aandacht voor de fundamentele vragen. Want om goede oplossingen te vinden, zijn de juiste vragen nodig.

Viermaal per jaar, op het ritme van de seizoenen, krijg je een magazine om te koesteren en te bewaren, omdat we met zijn allen betrouwbare en betrokken berichtgeving en duiding over de hele wereld nodig hebben.

Als student betaal je slechts € 16 in plaats van € 20.

ABONNEER NU VIA WWW.MO.BE/STUDENT

Volg ons ook via /mondiaalnieuws

en @mondiaalnieuws

OP ZOEK NAAR EEN CADEAUTJE?

EEN STUDIEBOEK NODIG?

De Slegte

DE MEEST VERRASSENDE BOEKHANDEL VAN VLAANDEREN

IN- & VERKOOP VAN BOEKEN

Wapper 5
2000 Antwerpen
03 231 66 27
antwerpen.wapper@deslegte.com

www.deslegte.be

BEZOEK ONZE NIEUWE WINKEL WAPPER 7
TUSSEN ONS ANTIQUARIAAT EN HET RUBENSHUIS

SINJOOR I

dwars duikt onder in de haven

■ Foto's: Martijn Fraanje

DE ECO-LOGICA VAN MICHAËL BREMANS

Tekst: Judith Buysse ■ Foto's: Martijn Fraanje

Michaël Bremans werd in 2008 door Time Magazine uitgeroepen tot een van de dertig meest invloedrijke personen in de ecologische industrie. Bremans was CEO bij Ecover tot 2013. Ecover is een Belgische onderneming die werd opgericht in 1980 te Malle en ecologische was- en reinigingsmiddelen produceert. Daarnaast werden ook vestigingen in de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Zwitserland en Frankrijk geopend. In 2012 werd de Amerikaanse concurrent Method overgenomen en op die manier werd Ecover het grootste bedrijf voor milieuvriendelijke onderhoudsproducten ter wereld met een omzet van 200 miljoen dollar. Tegenwoordig heeft Bremans zijn eigen adviesbureau Triple Point en sinds dit academiejaar is hij ook alumnivertegenwoordiger van de Universiteit Antwerpen. Welke duurzame keuzes wil Bremans maken voor een meer bewuste samenleving? Tijd voor een kennismaking.

Hoe heeft u uw carrière uitgestippeld, was u altijd al met duurzaamheid bezig?

Ik ben in 1979 afgestudeerd in Toegepaste Economische Wetenschappen en ging daarna de toerismesector in. Ik ben reizen gaan organiseren voor een touroperator in Antwerpen. Na een paar jaar ben ik overgestapt naar Sun Air. Daar was ik gedurende anderhalf jaar productmanager. Vervolgens ben ik voor een hotelketen in Antwerpen gaan werken. Zo zagen de eerste 10 jaar van mijn carrière eruit. De stap naar Ecover was heel toevallig, mijn carrière is niet heel erg gepland. Ik vind dat je kansen moet zien als ze langskomen. Begin 1993 begon ik bij Ecocover en daar ben ik gebleven tot 2013. In die tijd is het bedrijf hard gegroeid. Toen ik er kwam, was er een omzet van 7 miljoen euro per jaar een na aantal overnames was de omzet bij mijn vertrek 140 miljoen euro. Nu heb ik een adviesbureau Triple Point, waar we perspectief bieden aan bedrijven

die in beweging zijn. Bijvoorbeeld advies over het management bij een internationale overstap. Strategisch, rationeel, en financieel advies. Verder denk ik via verschillende platforms mee over wat ondernemers voor de maatschappij kunnen betekenen, door te kijken hoe bedrijven niet enkel een financiële maar ook een sociale meerwaarde kunnen creëren.

Hoe is het Ecover gelukt om van een bedrijfje uit Malle uit te groeien tot marktleider in zijn soort?
Het blijft een kwestie van ondernemen. Je missie moet wel breed ontvangen worden, je moet niet willen groeien om te groeien. We zijn ook internationaal gaan evolueren. Hoe meer producten op de markt worden gebracht, hoe beter het is. De impact op het milieu van een milieuvriendelijk afwasmiddel alleen zal niet heel groot zijn. Een bedrijf dat zonder extra subsidies toch kan produceren en groeien en dat zijn investeerders kan belonen is een gezonde onderneming. We waren er ook zeker vroeg bij. Hoe meer consumenten interesse hebben in duurzame middelen, hoe meer de markt zal blijven groeien. Door het feit dat duurzaamheid een groeimodel is, kun je dat blijven nastreven. We waren niet een afdeling in een bedrijf met ook andere producten. Die echte focus op die ene benadering is een groot onderdeel van het succes.

In uw boek *Ecologica* beschrijft u hoe een duurzaam ondernemer obstakels kan overwinnen. Zijn er zo veel obstakels? Duurzaam ondernemen wordt toch juist erg gestimuleerd door overheden?
Elke ondernemer komt obstakels tegen. We worden niet per se verhinderd omdat we ecologisch bezig zijn, maar er zijn wel veel obstakels op gebied van wetgeving. Er is een gering aantal hele grote bedrijven in deze sector. Als klein bedrijf is het niet makkelijk om daartussen te overleven. Maar Ecover heeft de niche juist als sterkte gebruikt, als specialisatie. Wij hebben onze plaats veroverd door enkel ecologische producten te maken en daar consequent over te communiceren. Een voorbeeld van een obstakel is dat Europa steeds meer wetgeving oplegt. Zo is er een ecolabel voor het voldoen aan een specifieke norm gekomen. Wij deden al meer dan die minimale norm en we betwistten of dat label nodig was. We moesten toen een ontvetter uit de markt halen, omdat omwille van nieuwe EU-wetgeving alle oplosmiddelen het label 'Environmentally Hazardous' (gevaarlijk voor het milieu) zouden moeten dragen. Het oplosmiddel in de ontvetter was het natuurlijke terpeen uit sinaasappel, en hoewel dat afkomstig is uit plantaardige grondstoffen en snel en volledig biologisch afbreekbaar is, viel het toch onder deze wetgeving. Een paar landen letten heel erg op allergenen, maar dat is niet geheel terecht. Het is vervelend dat je die keuze niet bij de consument kan leggen. Dan wordt het moeilijk voor grote bedrijven om duidelijke keuzes te maken.

Hoe gaat het nu in België, doet de politiek genoeg om duurzaamheid te stimuleren?
Dat vind ik niet. Er wordt te weinig zekerheid gegeven via wetgeving. Er waren veel mensen die wilden investeren in zonnepanelen, maar er kan dan geen rechtszekerheid gegeven worden. Als je een investering doet, dan wil je zekerheid hebben. Overheden kunnen geen garanties voor decennia vastleggen, maar de wetgeving moet consequent zijn zodat de achterliggende doelen haalbaar zijn. Nu zijn we nog steeds bezig met kernenergie, maar de mensen die toen niet geïnvesteerd hebben, hebben gelijk gekregen. De overheid moet zelf ook risico's durven nemen.

> **Als we vragen aan de consument om bewust te kiezen, dan verwachten zij van ons dat wij hetzelfde doen**

Hoe ver gaat men bij Ecocover in het volgen van de eigen ecologische filosofie?
De filosofie is over de tijd geëvolueerd. Bij het opstarten van het bedrijf lag de focus echt op de producten. Ze maakten ecologische producten, maar ze verloren daarbij wel de verwachting van de consument uit het oog. Die producten zelf waren heel groen. Uiteindelijk dachten we begin jaren '90: we moeten maken wat de consument van ons verwacht. Die consument verwacht wel een wasmiddel of een schoonmaakmiddel. We willen die in zijn totaliteit zo ecologisch mogelijk maken. Als we vragen aan de consument om bewust te kiezen, dan verwachten zij van ons dat wij hetzelfde doen. We moeten naar verpakkingen kijken, naar grondstoffen en naar de fabriek. We hebben een model gevormd om alles wat we doen zo ecologisch mogelijk te doen. Zo lieten we een duurzame filosofie in alle aspecten van het bedrijf doorgroeien. Dat denken is een uitdaging, maar het wordt een automatisme. Elk bedrijf kan een duurzame manier >

van denken implementeren. Evolutie is nodig, want de milieuschade gaat ondertussen verder. Menselijke activiteit zal altijd een effect hebben op het milieu. Ik zei bij Ecover: je kan nooit een duurzaam bedrijf zijn, omdat duurzaamheid iets is waar je naartoe moet blijven groeien. Er is geen standaard voor wat duurzaam (genoeg) is. Het is een groeimodel, een continu streven.

We leven in een tijd waarin veel jonge mensen nieuwe manieren zien om te produceren, maar het zijn nog druppels op een gloeiende plaat. Wat is op dit moment het grootste probleem?
Het grootste probleem is onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen. Op de conferentie in New York was veel optimisme, veel beloftes, maar het grote probleem blijft dat er geen globale instantie is die voorwaarden kan opleggen. Het moet nog altijd komen van akkoorden tussen landen met tegenstrijdige belangen. Het is de grote uitdaging om tot solide afspraken te komen op wereldniveau. De vervuiling, de ontaarding van het milieu gaat over landsgrenzen heen, dat kun je niet apart proberen op te lossen. Je moet tot heel grote akkoorden komen over hoe we moeten consumeren.

> **De titel 'Hero of the Environment' van Time Magazine streelde mijn ijdelheid, maar het hoeft niet op mijn grafsteen**

Op economisch vlak is dat net zo. In de visserij zijn onze bestanden uitgeput, maar we consumeren graag vis zonder graat. Er wordt heel veel verbruikt en dat levert veel afval op. Dat zijn gewoontes die moeten veranderen. Die verandering zal makkelijker kunnen zijn voor jullie generatie, maar er is veel werk aan de winkel. Onlangs is de ecologische voetafdruk van België weer gegroeid, maar men wijt dat vooral aan het energieverbruik. Je moet hoe dan ook oppassen met cijfers, want er zijn veel verschillende invloeden. Demografisch is er nog steeds een grotere groei dan goed is voor de aarde. Maar met nieuwsgierigheid en motivatie kan veel bereikt worden. Een voorbeeld van zo'n jong iemand is de Nederlandse student Boyan Slat. Hij bedacht het plan om enorme armen in de zee te leggen, die door de stroming vanzelf plastic zouden tegenhouden en opzuigen. Dit wil hij op een aantal plekken in de oceanen doen en zo zou er een groot deel van het plastic opgevangen kunnen worden. Over de technische haalbaarheid daarvan weet ik niet veel, maar ik vind het fantastisch dat de financiering nu rond is. Ik vind het geweldig dat het bedacht is, maar het aantal verpakkingen moet ook verminderd worden en we moeten zorgen dat het überhaupt niet in de zee komt.

Wat moet er de komende 5 jaar gebeuren in ondernemerschap om deze aarde leefbaar te houden?
In ondernemerschap zien we wel al een evolutie die nog verder zal gaan: bedrijven zullen transparanter en authentieker moeten zijn. Dankzij de sociale media kan de consument veel beter weten waar een product vandaan komt. Daardoor gaan bedrijven daar ook rekening mee houden. Door de economische crisis is aan het licht gekomen dat veel bedrijven niet eerlijk opereren. Ik denk wel dat er meer sociale controle komt. Maatschappelijk hoop ik dat we minder afhankelijk zijn. We moeten meer zelf verantwoordelijkheid nemen. Alles wordt voor ons bepaald, vaak door middel van wetgeving. Ik zou willen dat men weer wat zelfbewust wordt en minder een beroep doet op de verzorgingsstaat. Daardoor gaat er initiatief verloren.

Herman Wijffels *(oud topman Rabobank, nvdr.)* is ook erg geëngageerd voor duurzaam ondernemen. Volgens hem is het probleem dat leiders van bedrijven te weinig het goede voorbeeld geven. Deelt u die mening?
De leiders van bedrijven moeten ook functioneren in de maatschappij van vandaag. Je moet wel nog heel veel partijen en mensen overtuigen, die beslissingen nemen, niet alleen leiders. Als bijvoorbeeld een beursgenoteerd bedrijf op de beurs achteruit gaat en het bedrijf een reorganisatie nodig heeft, dan vallen er veel ontslagen. Er wordt dan naar de directeur gewezen, terwijl het de aandeelhouders zijn die niet ethisch bezig zijn. Veel belangen lopen door elkaar heen, daarom moet je het geheel kunnen zien. Zoals bij een ramp wordt meteen de verantwoordelijke gezocht, maar vaak is het een combinatie van factoren, een proces. Ik vind dat de consument een belangrijke stem heeft, want die is ook deel van de maatschappij. We zouden terug een maatschappij moeten creëren waarin men meer eigen verantwoordelijkheid voelt. Wetten komen pas als het probleem zich heeft voorgedaan.

Maakt u in uw eigen leven veel milieubewuste keuzes?
Ik ben bewust geëvolueerd in mijn consumptiegedrag. De consumptielast van onze familie

is niet per se minder dan die van andere families, maar we proberen er wel bewuster mee om te gaan: minder vlees, meer biogroenten, meer kwaliteit. Er is nu een winkel in Antwerpen waar men geen verpakkingen meer gebruikt. Het enkel verbruiken wat nodig is, is een goede ontwikkeling. Ik probeer zelf ook meer uitsluitend te consumeren wat ik nodig heb. Daar kun je ook als student al veel mee besparen.

Er is geen standaard voor wat duurzaam (genoeg) is. Duurzaam ondernemen is een groeimodel, een continu streven

U heeft gestudeerd aan de Universiteit Antwerpen en nu bent u vertegenwoordiger van de alumni. Wat is de reden dat u dit mandaat heeft opgenomen?

Ik weet het eigenlijk niet, ik was verbaasd dat ik daarvoor werd gevraagd. Vorig jaar was het Jan Leyers, dat is een veel bekendere persoon. De titel 'Hero of the Environment' van Time Magazine streelde mijn ijdelheid, maar het hoeft niet op mijn grafsteen. Ik wil iets terug doen voor de universiteit. Ik wil graag met de alumni spreken en meedenken over het duurzaamheidsgebruik op de universiteit.

Zuinige keuzes?

Enerzijds moet de consument niet afwachten tot de politiek regels oplegt, anderzijds moeten overheden bedrijven wel meer stimuleren om investeringen te kunnen doen voor een duurzame bedrijfsvoering. Verantwoordelijkheid opnemen is de sleutel tot vooruitgang, vindt Bremans. Gevraagd naar zijn eigen bewuste keuzes is hij echter nog niet heel vooruitstrevend. We zullen het moeten hebben van de nieuwgierigheid en ondernemingszin van onze generatie. Gelukkig is duurzaamheid een groeimodel. De vraag is of groei wel kan opwegen tegen het hedendaagse consumptiegedrag en politieke inconsequentie.

bruggen bouwen tussen hed

de eers

Tekst: Yannick De Meulder & Carolina Rowicki ■ Foto's: Anouk Buelens-Terryn

Het is begin oktober 1914. Het uitgeputte Belgische leger heeft zich teruggetrokken in Antwerpen en probeert van daaruit een laatste keer weerstand te bieden tegen de oprukkende Duitsers op aandringen van de jonge Winston Churchill, die op dat moment aan het hoofd van de Britse Admiraliteit staat.

Antwerpen was een echte vestingstad, met twee fortengordels. Hier hadden ook de regering, de koning, het opperbevel, de archieven en de goudvoorraad van de Nationale Bank hun toevlucht genomen toen Brussel in Duitse handen viel. De Duitsers waren eerder dat jaar het neutrale België binnengetrokken. Het plan van het Duitse opperbevel was om via België zo snel mogelijk Frankrijk uit te schakelen, om daarna de volle macht van haar leger op het Russische monster te concentreren. Dat was echter buiten *brave little Belgium* gerekend. Dat de Duitsers de doortocht weigerde, gesteund door Groot-Brittannië en Frankrijk.

Na een paar maanden verbeten verzet, waren de Belgen bijna op hun knieën gedwongen. De verdedigingsgordels rond de belangrijke steden waren onvoldoende opgewassen tegen de Duitse kanonnen en in oktober leek de toestand uitzichtloos. Ook de onneembaar geachte fortengordels rond Antwerpen, die de laatste hoop voor de Belgen vormden, waren niet sterk genoeg voor de zware Duitse artillerie. De bevolking van de stad kreeg het zwaar te verduren, met beschietingen en zelfs een luchtbombardement vanuit een zeppelin. Er heerste grote chaos en er waren verschillende brandhaarden die niet geblust konden worden. Koning Albert I, de opperbevelhebber van het Belgische leger, besloot dan ook om Antwerpen op te geven en zich terug te trekken achter de IJzer.

Er moest nog wel een barrière overbrugd worden: de Schelde. Het leger legde dwars over de stroom een pontonbrug aan, waarover de divisies zeg terugtrokken. Dit gebeurde volgens strikte regels: de soldaten moesten bijvoorbeeld uit cadans lopen om het dreunen van hun stappen te dempen. Toen de koning met het veldleger de stad uit vluchtte, brak er paniek uit onder de bevolking en besloot de burgemeester Antwerpen over te geven. Heel wat Antwerpenaren probeerden de stad via de pontonbrug te ontvluchten. Hoeveel het er precies waren, valt door de grote chaos destijds moeilijk te zeggen. De val van Antwerpen betekende echter niet het einde van het Belgische verzet, zoals de Duitsers hoopten. Achter de IJzer groeven de Belgen zich in en er ontstond een patstelling, die tot het einde van de oorlog zou duren.

Het is 3 oktober 2014 en het Belgische leger bevindt zich weer op de Schelde om het Antwerpse volk veilig van de rechter- naar de linkeroever over te zetten. Precies 100 jaar na datum ligt er opnieuw een pontonbrug. Deze keer komen er geen bombardementen of gewonden aan te pas, maar er hangt wel ontgoocheling in de lucht.

en en verleden

ste en laatste oversteek

Het openingsspektakel van vrijdagavond kon vanaf zowel de linker- als de rechteroever bewonderd worden. Een boot voorzien van lantaarns die op en neer bewogen en een klein kamerorkest op een verlicht podium zorgden voor de licht- en geluidshow met de toepasselijke naam *Les sirènes de la paix*. Er hing een melancholische sfeer onder de toeschouwwers die op de oevers stonden. De spanning en de chaos van die tijd werden opgewekt door de aparte muziekcompositie en de vuurpijlen die aan het einde van de avond een rode gloed lieten schijnen op het schip en een deel van linkeroever.

Vooraleer de eerste Antwerpenaren voorzien van een ticketje de eer hadden om de oversteek te maken, werd de pontonbrug nog ingewijd door vuurwerk, afgestoken op de brug zelf. Van links naar rechts en weer terug werden de vuurpijlen een voor een afgestoken om zo de oversteek te symboliseren. Dan was het de beurt aan de inmiddels ongeduldige mensenmassa. Bijna volledig in het donker, uitgezonderd enkele lantaarns op de brug zelf, staken die nacht honderden mensen de brug over. Net als vele anderen dat 100 jaar geleden ook gedaan hadden.

In 1914 waren paniek en angst de overheersende gevoelens op de pontonbrug. Vandaag heerste er vooral bewondering en enthousiasme bij de mensen die zich aan de grote oversteek waagden. Dit enthousiasme werd echter getemperd door de ontgoocheling van zo'n 15.000 mensen die te horen kregen dat zij de overtocht niet meer konden maken ondanks hun aangekochte ticket. Niet de stroming, de eb en vloed, de passerende boten of het aantal deelnemers lagen aan de oorzaak van dit voorval zoals eerst gedacht, want daar was allemaal rekening mee gehouden. Uiteindelijk bleek het trage wandeltempo van de mensen die al hadden overgestoken aan de grond te liggen van de annulatie van sommigen die dat nog moesten doen. Zelfs het gezin van Bart De Wever werd de toegang tot de brug ontzegd. De gedupeerden krijgen hun geld terugbetaald en mochten bovendien als extra compensatie dat weekend de stedelijke en provinciale musea van Antwerpen gratis bezoeken. Een magere troost als de 85.000 mensen voor je wél dit eenmalige gebeuren konden meemaken.

Meer weten over het beleg en de val van Antwerpen in 1914? Meer info vind je via de website van het vredescentrum: http://www.vredescentrum.be/.

achter de schermen van Charleroi-Kortrijk

op stap met een voetbalcommentator

Tekst & foto's: Stijn Demarbaix

Zaterdagavond, 18 uur. Grote spots verlichten het veld waarop zodadelijk 22 atleten als bezetenen achter een leren bal zullen rennen. De tribune zit vol supporters die in koor het bezoekende team enkele vijandige doch grappige verwijten naar het hoofd slingeren. Volle bekers bier en halve hotdogs vliegen in het rond zodra de bal tegen de netten gaat. Het gejuich van 10.000 man overstemt het laatste fluitsignaal. Het staat buiten kijf: in het stadion zelf voetbal kijken is telkens een feest. Maar jij kon niet. Dat ene kotfeestje stond namelijk al langer gepland, de vriendin wilde juist die avond uit eten en eigenlijk was het weer niet ideaal. Gelukkig worden de hoogtepunten uit de match samengevat, van commentaar voorzien en in een televisieprogramma gegoten. Zo ben je alsnog op de hoogte van wat er zich in voetballand heeft afgespeeld. *dwars* keek toe hoe sportverslaggever Floris Geerts zich uit de naad werkte, opdat de voetbalfan languit gelegen in zijn zetel kan genieten.

Ik ontmoet Floris op zijn appartement in Antwerpen. Sinds twee jaar doorkruist de voormalig student Taal- en Letterkunde het land om sportwedstrijden te verslaan. Voor Sporting Telenet geeft hij commentaar bij voetbal-, hockey- en volleybalmatchen. Maar vandaag is VTM zijn werkgever, voor het voetbalmagazine Stadion maakt Floris samenvattingen van binnen- en buitenlandse wedstrijden. Om 18 uur gaat het duel tussen middenmoters Sporting Charleroi en KV Kortrijk van start. Drie uur eerder staat Floris echter al vertrekkensklaar. "Er moest onderweg maar eens iets misgaan. Daarnaast vind ik het handig om mijn laatste voorbereidingen ter plekke af te ronden en de interviews bij te wonen die voor de match worden afgenomen. Daar kan je altijd iets extra opsteken." In de voormiddag vergaart Floris zoveel mogelijk informatie over beide ploegen. De namen van de spelers behoren uiteraard tot de basiskennis, maar de details moet hij toch even opfrissen. Zo weet Floris me te vertellen dat de tweede doelman van Kortrijk Patrick Deman heet en de opmerkelijke leeftijd heeft van 46 jaar. Of de kans groot is dat hij zoiets in zijn verslag kan vermelden? "Bijna onbestaand, maar ik ben graag op het onverwachte voorbereid."

16 uur 15, goed op tijd

Blindelings rijdt Floris naar Charleroi. Een GPS komt er niet aan te pas. Toen hij stagiair was op de redactie van – het ondertussen ter ziele gegane – Exqi Sport, moest hij vaak de verplaatsing naar Henegouwen maken om voetbalwedstrijden uit tweede klasse te verslaan. Het verkeer is rustig en al gauw rijden we de stad binnen. Het Stade du Pays doemt voor ons op. De sobere thuisbasis van de Zebra's *(bijnaam voor de spelers van Charleroi, nvdr.)* heeft betere tijden gekend. Vorig jaar nog werden de drie bovenste tribunes verwijderd, waardoor het aantal plaatsen werd gereduceerd tot een schamele 14.000. Niet dat dit maximum ooit bereikt wordt. Maar de ploeg speelt – na degradatie in 2011 – alweer drie seizoenen in eerste klasse en weet daar zijn mannetje te staan.

De steward herkent ons aan de perskaart rond onze hals en laat ons binnen via een zijpoort die uitgeeft op het nog verlaten veld. Floris vindt gemakkelijk zijn weg in de wirwar van gangen en trappen en al snel bereiken we de bovenste tribune. Daar staan vier tafels opgesteld, waar telkens een monitor op prijkt. Floris haalt een ISDN mixer, een microfoon en twee koptelefoons uit zijn koffer te voorschijn. Eenmaal deze apparaten zijn aangesloten, belt hij in met de redactie van Stadion in Vilvoorde. Daar is een beeldredacteur aanwezig die zich bezig houdt met selectie en samenstelling van beeldfragmenten uit de match.

Dan is het tijd voor koffie. We dalen af tot de *salle de presse*, waar een tafeltje staat, dat rijkelijk gevuld met kannen en belegde broodjes. Naarmate de start van de match nadert, stromen meer journalisten de zaal binnen. Ik herken onder andere Filip Joos, die de live-uitzending van Sporting Telenet van commentaar zal voorzien. Een bekend gezicht van over de taalgrens is Rodrigo Beenkens, die het best te omschrijven valt als de Franstalige Frank Raes. Beenkens doet verslag voor Studio Sport, de Waalse tegenhanger van Stadion uitgezonden op de RTBF. "Uiteraard kijk ik op naar mijn collega's," laat Floris weten. "Zij maken de absolute top uit binnen hun beroep. Mijn ambitie is om net als Dirk Deferme en Frank Raes de finale van de Champions League of de wereldbeker te mogen becommentariëren."

> **Mijn ambitie is om net als Dirk Deferme en Frank Raes de finale van de Champions League of de wereldbeker te mogen becommentariëren**

Een A4'tje met daarop de opstelling van beide ploegen, wordt aan de journalisten uitgedeeld. Floris maakt – netjes met vulpen – de laatste aanpassingen aan zijn schema. Iedere speler staat hierop aangeduid, met zijn nationaliteit en aantal behaalde goals en kaarten ernaast geschreven.

Dan reppen we ons terug naar de bovenste tribune: het is speeltijd.

18 uur, the game is on

Met microfoon in de aanslag en koptelefoon op, gaat Floris aan het werk. De Antwerpenaar die zojuist in dialect een gesprek met me voerde, maakt plaats voor een Standaardtaal hanterende professional. Eerst leest hij een stukje voor dat als inleiding van de samenvatting moet dienen. Daarna is alles wat hij zegt improvisatie en de weergave van de – hopelijk boeiende – wedstrijd. Wanneer Floris een uitschuiver maakt, krijgt hij altijd de kans om zich te hernemen. "Dat is het voordeel van commentaar dat niet rechtstreeks wordt uitgezonden. Maar liefst doe ik het foutloos, zodat de synchronisatie tussen beeld en geluid meteen goed zit. De beeldredacteur heeft dan minder knip- en plakwerk."

De wedstrijd komt traag op gang, maar enkele opvallende gebeurtenissen maken van het eerste kwartier een toch interessante partij. Zo lijkt de doelman van Kortrijk een blessure te hebben opgelopen na een botsing met een veldspeler. "Hopelijk is er niets aan de hand met Darren Keet. Want dan moet echt wel Patrick Deman, 46 jaar, invallen. Dat ziet er niet goed uit. Ja, Deman is zich aan het opwarmen. Het lijkt wel of 'ie er moet inkomen." Floris vermeldt met weggestoken enthousiasme het voorval door zijn microfoon. Dit is voer voor een samenvatting. Na dertien minuten spelen, slaagt Kortrijk erin te scoren. "De eerste hoekschop uit de wedstrijd. Charleroi was aan het drukken. Een eerste keer Kortrijk nu. En da's meteen een goeie! Ivan Santini, hij kopt hem binnen! En zo staat het 0 -1 voor KV Kortrijk." Floris voelt dat de wedstrijd begint te leven en stopt nu niet meer met praten. Niet veel later begaat de doelman van Charleroi een blunder,

waardoor de bal in eigen doel belandt. “Oh, wat een knullig doelpunt is dat! Dewaest met een harde terugspeelbal en Penneteau gaat helemaal in de fout,” luidt de analyse. “En zo staat het na een kwartier spelen 0 - 2 voor KV Kortrijk!”

> **De Antwerpenaar die zojuist in dialect een gesprek met me voerde, maakt plaats voor een Standaardtaal hanterende professional**

Maar dan stort de match in elkaar. Op enkele kleine kansen na en een rode kaart voor Pavloviç van Kortrijk, valt er weinig meer te vermelden. “Als Charleroi een heus mirakel wil voltrekken, dan zal het snel moeten gaan. Maar al duurt deze wedstrijd eeuwig en drie dagen, je hebt niet het gevoel dat ze met een man meer een doelpunt gaan maken.” Wat Floris zegt klopt, de stand blijft ongewijzigd.

19 uur 45, het laatste fluitsignaal

Na afloop van de wedstrijd dalen we af tot aan de zijlijn van het veld. Daar staat Beenkens een interview af te nemen met Yves Vanderhaeghe, de trainer van KV Kortrijk. Ook Floris moet aan de bak. “Dit is het moeilijkste onderdeel van de avond. De vragen moeten relevant en kort zijn, en liefst een interessant antwoord opleveren. Als interviewer heb je dat natuurlijk niet altijd zelf in de hand, veel hangt af van de geïnterviewde.” Floris polst bij het management van Charleroi of hij de ongelukkige Penneteau kan spreken, maar die wenst liever niet te reageren. Dan maar de tevreden Vanderhaeghe interviewen. “Om 20 uur 45 kunnen vertrekken is best vroeg.” Dit is de eerste werkdag deze week waarop Floris voor middernacht thuis is. Morgen moet hij terug naar de redactie in Vilvoorde, want sport staat niet stil. Ook ik keer terug naar huis. Maar voor het inslapen gaat eerst Stadion nog op. Tijd om – languit gelegen in de zetel – een samenvatting mee te pikken.

Tekst: Ida Peters & Lisa Habets ■ Foto: Julie Jeunen

GATE15

een nieuwe thuishaven voor de Antwerpse student

Behoefte aan houvast in het bij vlagen overweldigende studentenleven van 't Stad? Op zoek naar een betaalbare fuifzaal of vergaderruimte? Of ben je als internationale student op zoek naar de juiste documenten en formulieren? Voor al deze grote en kleine zaken kun je nu terecht bij Gate15, dat de perfecte opstap biedt voor elke student.

Gate15 bevindt zich op een centraal gelegen locatie voor de Antwerpse student, namelijk aan de Kleine Kauwenberg 15. Het stoere interieur werd volledig ingericht door het jonge Antwerpse ontwerpersduo Going East. Met al zijn mogelijkheden is Gate15 een plek waar studenten samenkomen: om te studeren, te vergaderen, of een koffietje te drinken. Met een laatste lik verf op de karakteristieke bakstenen gevel huldigde burgemeester Bart De Wever begin oktober deze nieuwe uitvalsbasis in als opvolger van het Huis van de Student. Gate15 komt voort uit het succesvolle samenwerkingsverband tussen de stad Antwerpen, de Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen (AUHA) en het Antwerps Studentenoverleg (ASO) en biedt een fysiek en digitaal platform voor, maar vooral ook dóór studenten.

Bij binnenkomst tref je een hippe ruimte waar je aan de steigerhouten infobalie terecht kunt met al je vragen over het studentenleven. De handzame studentengids die je hier gratis kunt afhalen biedt een uitstekend overzicht voor alles wat Antwerpen je te bieden heeft: van parken tot markten, van uitgaansgelegenheden tot festivals. Ook kun je hier cultuurcheques kopen, die eigenlijk elke student in zijn of haar portemonnee zou moeten hebben, waarmee je voor slechts 10 euro kennis kunt maken met het complete culturele programma van de stad. De uitgebreide website *(www.gate15.be, nvdr.)* houdt je op de hoogte met een up-to-date agenda en toffe blogs van de redactieleden.

Het echte paradepaardje is duidelijk fuifzaal Tarmac. Deze akoestische zaal inclusief toog en keukenblok kan zo'n 85 mensen herbergen en biedt een scala van mogelijkheden. Iedereen is welkom om hier feestjes, optredens, vergaderingen, debatten en workshops te organiseren. De Tarmac is vanaf 1 november iedere dag van de week voor een studentenprijs te huren via de website van Gate15. Naast de verhuur zal er ook een eigen programmering voorzien worden, waaronder yogasessies, kookworkshops en een overleg voor koteigenaren en kotbewoners.

Aan het loket op de eerste verdieping kunnen internationale studenten terecht om hun verblijfsvergunning in orde te maken en verder wegwijs gemaakt te worden in het Antwerpse. Tevens bevinden zich een 35-tal studentenkamers in het gebouw, waarvan een deel aan deze groeiende groep studenten onderdak zal bieden. Op de tweede etage bevindt zich nog een prachtige ruimte met houten zolderbalken en sfeervolle verlichting die kan worden gehuurd voor vergaderingen.

In januari zal in het aanliggende gebouw TAKEoff worden geopend. Een hip huiskamercafé dat zich voornamelijk op de ondernemende student richt. Er wordt een ondersteunend *student business program* opgericht en studenten kunnen daarnaast gebruik maken van de *coworking*-plekken.

Antwerpen is een unieke locatie rijker, alle reden om eens aan wal te gaan.

nee! zelf doen!

Tekst: Sammy Herremans ■ Illustratie: Kathy Vanhout

OPINIE

reageren: contact@dwars.be

Het Westen vertoont scheurtjes als droge aarde onder een schroeiende zomerzon. De Balkanstaten versplinteren als gebroken veiligheidsglas. Twee maanden geleden behaalde Schotland een beschamende overwinning op zichzelf. Tegelijkertijd hoor je Quebec pruttelen. De Catalanen schreeuwen om de kans zichzelf tot mikpunt van algemene spot te stemmen. Maar ook bij ons kraakt er door de straten een onophoudelijk, zacht gekreun dat het toch wel beter zou zijn dat een taalgrens een landsgrens wordt.

Van economie of politiek heb ik geen kaas gegeten. Lactose-intolerant ga ik door het leven. Maar als ik erover nadenk en het onderwerp aanvoel, zie ik geen genocide, geen schending van mensenrechten, niets dat een radicale geopolitieke ingreep vereist om deze gebieden leefbaar te houden. Schotten worden niet door Engelsen vervolgd, Walen persen Vlamingen niet af en Catalaanse dochters worden niet ontvoerd voor Spaanse zonen. Toegegeven, problemen heeft iedereen, eerste wereldproblemen. Niet alleen elk land, maar ook elke stad en elk huishouden fabriceert conflict om de ondraaglijke lichtheid van een comfortabele, veilige levensstijl boeiend te houden. De tranen van zij die wenen voor onafhankelijkheid? Krokodillentranen.

Wie heeft er baat bij dat een land splitst? Wie is vragende partij voor een splitsing? Ligt het aan mij of hoor ik voornamelijk politici, die uiteraard het grotere goed voor hun electoraat voor ogen hebben, suggereren dat Wallonië de Vlaming toch zo veel centen kost? Hoe meer kleine landen, hoe meer goedbedoelende politici er nodig zijn om alle functies en postjes te bekleden. Hoever kunnen we die logica drijven? Beslist De Wever straks dat zijn soevereiniteit over linkeroever toch wat te veel kost voor de échte Antwerpenaren? Verenigen de Borgerhoutenaars zich morgen onder de vlag van de Roma? Welkom in Kleinburger-land! Volksrepubliek Turnhoutsebaanië!

Individualisme, en op grotere schaal dus ook separatisme, gaat in tegen mijn intuïtie. Taal kan de retoriek van de separatist ontmaskeren. Vervang het woord 'Waal' door 'neger' of 'Jood,' telkens wanneer je een betoog over Vlaamse onafhankelijkheid hoort. Wie herinnert zich nog de vele uitdrukkingen over samenhorigheid? 'Vele handen maken licht werk,' 'eendracht maakt macht,' of de illustere leuze van de drie musketiers! Het Westen heeft op dit gedachtegoed geen patent, ook in Japan kent men een middeleeuws verhaal over de kwetsbaarheid van één enkele pijl als je hem zou willen breken, maar de weerstand van een bundel.

In 2008 vroeg een interviewer Gore Vidal *(Amerikaans auteur, nvdr.)* of hij van zijn land hield: "*Anyone who loves a country is in such trouble. That is nonsense. Out of that has come every war, every famine, everything that is wrong in the Western world.*" En met deze woorden, beste lezer, laat ik u.

Nieuwe kampen 2015

Bouworde vzw organiseert actieve vrijwilligersvakanties op projecten in Afrika, Azië, Europa en Latijns-Amerika voor jongeren tussen 15 en 30 jaar.

Nieuwe bestemmingen voor 2015 ontdekken? Kom naar de lanceringsdag op zaterdag 22 november 2014

Online vanaf 23/11

bouworde vlaanderen

www.bouworde.be

Met steun van de Vlaamse overheid

de Antwerpenaar

Jempie Vermeulen

Tekst & foto: Maurits Chabot

In de rubriek 'de Antwerpenaar' laten we je kennismaken met een Antwerpenaar die inspireert, intrigeert of amuseert. Iemand met een interessante visie en een hart dat klopt voor 't Stad. In de kelder van boekhandel De Groene Waterman wordt het boek *Engelen van Venetië* van Noëlla Elpers gepresenteerd, een historische roman over twee broers in Venetië waarvan er één blind is. Jempie Vermeulen, rasechte Antwerpenaar en tevens stadsgids, musicus en theatermaker, geeft een glansrijk optreden en toont zich een veelzijdig man: hij speelt gitaar en accordeon, zingt twee prachtige songs en draagt voor uit het boek. Musiceren, gidsen en optreden: hoewel Jempie blind is, is hij van alle markten thuis. Hoe hij blind voorleest? Jempie heeft, weggestopt onder zijn lange haren, oortjes in en spreekt de zinnen na. "Soms," fluistert hij me na het optreden in, "pak ik er zelfs een boek bij en doe ik alsof ik lees. Ik ben natuurlijk theatermaker, hè!"

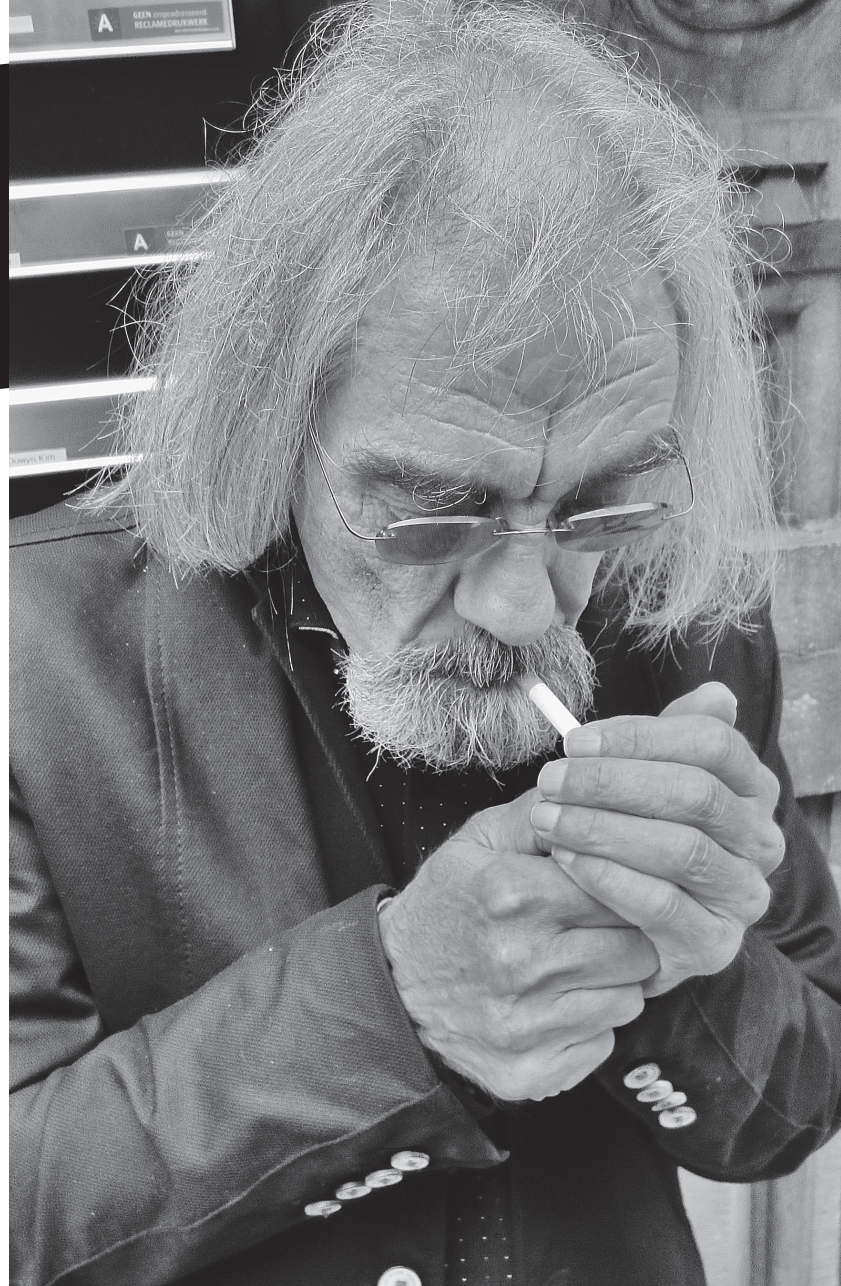

Jempie kreeg een hersentumor toen hij twee jaar oud was en verloor daardoor zijn zichtvermogen volledig. Herinneringen aan zijn visuele leven heeft hij niet. Hij mist ze evenmin. “Ik ben stadsgids, muzikant en theatermaker. Het blind-zijn heeft me niet zozeer beperkt, maar juist extra gemotiveerd, denk ik. Als je je beperking accepteert, kun je er iets positiefs van maken. Als je niet meteen in de normale circuits terecht kan, zoek je zelf alternatieven. Je ontdekt waar je heel graag mee bezig bent en gaat daar volledig voor. Je hebt een kleine uitkering en dat is fantastisch: je kunt werken aan de zaken waar je echt mee bezig wil zijn. Maar het zou natuurlijk nog fijner zijn wanneer mensen als ik ook in normale circuits, qua studie en opleiding, eerlijke kansen kregen.”

“Ik ben na een aantal omzwervingen in Antwerpen gekomen. Behalve Brussel vind ik Antwerpen eigenlijk de enige stad in België. Het heeft iets kosmopolitisch. Ik leerde de stad als kind kennen, toen de haven nog veel dichter bij de stad lag. Bij het Zuiderterras lagen toen nog de ‘Kongo-boten’, schepen die naar Kongo vertrokken. Destijds stonden er vele mensen langs de kaaien te wuiven naar de vertrekkers. Er waren ook allerlei kranen en er werden boten gelost. Er was veel meer activiteit dan nu, de haven ligt tegenwoordig veel meer buiten de stad. Desondanks heeft Antwerpen zijn charme behouden. De stad bestaat voor mij uit puzzelstukjes. Ik ken delen van Antwerpen uit mijn hoofd, een aantal blokken van straten, maar soms mis ik de link. In een bepaald straatje mis ik dan de mogelijkheid om twee stukken aan elkaar te verbinden. Dan kom je bijvoorbeeld met de tram ergens terecht waar je met een andere tram net elders afstapt. Ik heb een keer gehad dat ik ’s nachts mijn huis niet terugvond terwijl ik vlakbij was, omdat ik het verbindingsstukje van de puzzel niet kende. Maar ik ga liever de straat op, neem risico’s en knal inderdaad eens ergens tegenaan, dan dat ik achter moeders gebreide broek moet blijven zitten.”

“Het gehoor is mijn belangrijkste zintuig. Door echotechnieken schat ik in hoe hoog gebouwen en hoe ver weg de obstakels op mijn pad zijn. Horen is cruciaal en muziek maken is voor mij het summum. Het is kosmopolitisch. Ik houd van het gesproken woord en van acteren, maar muziek overstijgt die twee, het is een veel universelere taal. Je kunt van welk land of welke taalgroep dan ook afkomstig zijn, muziek overstijgt de taalbarrières: met iemand van wie je geen woord verstaat, kun je toch samen een instrument pakken en beginnen communiceren. Dat is wat mij het meest uitdaagt in de muziek.”

Jempie neemt een flinke trek van zijn sigaar. Zijn gezicht is doorploegd met rimpels en zijn ogen gaan schuil achter een grote *Fear and Loathing in Las Vegas*-waardige, oranje pilotenbril. “Je kan de stad op een andere manier ervaren dan door er enkel naar te kijken. Dat is ook wat ik bezoekers als stadsgids onder andere wil meegeven: mijn bedoeling is om mensen letterlijk met andere ogen te laten kijken: niet vanuit ‘wat zie ik’, maar vanuit ‘wat ervaar ik’? Hoe komt de stad op mij over? Ik confronteer mensen in de trip hoe het is om niet te zien. In het tweede deel neem ik ze mee langs bijzondere huizen en plekken waar ikzelf beroepsmatig binding mee heb, waar ik nog gezongen heb en waar ik straatmuzikant geweest ben bijvoorbeeld. De mooiste plekken die ik aandoe zijn privé, waar ik toegang krijg van bewoners. Hier iets verderop in de Wolstraat bijvoorbeeld is een klein steegje, een groene deur, als je het niet weet zou het je niet opvallen. Als je door de poort gaat, kom je in het steegje naar de bontwerkersplaats, een kleine leefgemeenschap; de plek is fantastisch mooi om te ervaren.”

> **Ik houd van het gesproken woord en van acteren, maar muziek overstijgt die twee, het is een veel universelere taal**

Jempie neemt een met sigarenrook gevulde adempauze. “Je ervaart de stad anders als blind zijnde, en meer algemeen ook de wereld en haar mensen. Of iemand compleet fout of juist heel netjes aangekleed is, of diegene met de fiets of met de Mercedes aankwam, speelt allemaal geen rol. Dat is positief: je bent veel minder belast met vooroordelen omdat je de mensen niet waarneemt. Je wordt vaak blij verrast, want je hoeft veel drempels niet over. Je bent geïnteresseerd in de inhoud van iemand. Het is niet op basis van uiterlijke zaken dat je mensen benadert, het is je te doen om wat ze te zeggen hebben.”

de dwarsligger

Thomas Van Herbruggen

Tekst: Maxene Willems ■ Foto:Anouk Buelens-Terryn

De *homo sapiens studentus*, of dwarsligger in de volksmond, is een bijzondere soort. Naast de kenmerkende activiteit van studeren, staan de exemplaren van dit ras vooral bekend als genieters van het (nacht)leven. Hebben zij ook andere geheimen prijs te geven? *dwars* zoekt het uit in hun natuurlijke habitat: het kot. In het hoogste torentje van Zomaar een Dak bevindt zich een blauw, op het eerste zicht schoon stulpje. De eigenaar is Thomas Van Herbruggen, de 23-jarige praeses van Klio in zijn master Geschiedenis. Hij overtuigt ons van de hoge kwaliteit van zijn bed en nog voor het plaatsnemen klinkt er een luid gekraak: een goed begin!

kot*facts*

"Het is mijn tweede jaar hier op kot, hiervoor zat ik in een lelijk gebouw waarvan ik de straatnaam even kwijt ben. Ik heb toen hier gesolliciteerd om mee te doen aan het sociale experiment van Pater Johan. We zijn een soort woongroep. We hebben hier een living en terras met zelfs een barbecue, ik ben met mijn gat in de boter gevallen. Mijn huisgenoten zijn toffe mensen op wat sloddervossen na, maar daar leer je mee leven."

feesten?

"Ja redelijk, maar ik ga eerder op café rondom de Stadswaag. Met een bolleke of een Westmalle doe je mij een plezier. Ik heb ooit eens een keer voor 80 euro aan bonnen gekregen, terwijl ik voor 20 had betaald. Dan krijg je wel een paar gaten in je geheugen. Maar drinken doe ik niet meer zoveel hoor. Het is niet dat ik nooit over mijn nek ga, maar het is geen standaard. Op een gegeven moment geef je de strijd tegen de biervetten op, bijvoorbeeld wanneer ons ma klaagt over 't buikske..."

gadgets

Er hangt een cowboy aan de muur die verkondigt: "*A man's gotta do what a man's gotta do.*" Wijze woorden van John Wayne. "Wat een man moet doen? Veel slapen. En kalm blijven." In de kast pronkt een gigantische cantushamer. "Die heb ik uit de garage, hij is van mijn opa geweest."

sauskoning

"Mijn specialiteit is bio-saus van de Delhaize met snelkookpasta. Binnen de vijf minuten heb je eten en het is nog lekker ook. De pastasaus van de Albert Heijn mijd je beter, maar die van de Colruyt met vlees is prima. Alles is hier ad hoc."

slotfase

"Ik vind mijn studie leuk, al krijg ik vaak de vraag: "Wat gade doar mee doen?" Misschien doe ik nog wel een manama Overheidsmanagement. Voor de rest wil ik me het laatste jaar nog amuseren. Ik heb gepikt wat er te pikken valt, gedronken wat er te drinken valt: 'k heb het gezien."

Wie interesse heeft in het overnemen van het kot van Thomas kan een kijkje nemen aan de Prinsstraat 32. Maar we beloven niets: er zijn lange wachtlijsten.

mundi

Dan sta je in de winkel,

en je lust best een koekje.

Maar er zijn zoveel soorten koekjes.

Dat is mijn lievelingseten! Lekker kapot bijten!

"Lekker kapot bijten?" Dat is RACISTISCH! En ik krijg niet eens een stukje!

Het is ook maar een klein hapke hè. Relax trut!

Theo! Zip it!

Ik herhaal: het is gewoon een zwarte hamburger. Niks speciaal. Beetje ketchup. klaar.

Mmm... hamburgerke Daar gaat mijn dieet...

Doe er mij maar twee!

Pfff...Nu zaagt ons ma ook al dat ik zo ongezond eet!

contraire